

III.ALEGERI

apr. 1937 - 20, 22 dec.'37 - proiectate (anulate) 4 mart.'38

Guvern Tătărescu . Vacanță parlamentară . Succesiunea .Alegeri , 1937

1.) CZCodreanu , Ordin : comportament în alegeri ,23 iun.'37

Corneliu Zelea Codreanu , Circulări și Manifeste , 1927-1938 ,

Colecția "Europa" , **Ion Mării** Munchen, Ediția a 5-a, 1981 .

CZCodreanu / 23 iun.1937

▣ Ordin : comportamentul în alegeri

(către comand.de județ Herghelegiu)

Herghelegiu,

Dacă sunteți în bune raporturi cu Vaidiștii din județ,

dați-le concursul vostru în alegerile ce vin.

Nu faceți mare zarvă din acestea:

a) Pentru ca să nu se spună , **dacă vor învinge** , că au învins din cauza noastră ;

b) Pentru că **dacă vor fi învinși**, să nu se spună că am fost noi învinși.

Repet interdicțiile :

a) A nu se face manifeste scrise ;

b) A nu lua parte la întruniri, consfătuiri , etc.

c.) A nu ține discursuri ;

d) A nu primi bani pentru deplasări ;

e) A nu primi bani pentru masă ;

f) A nu lua parte la banchete ; **În ziua de vot își vor face datoria** apărând în ordine

la secțiile de votare , **în cea mai mare tăcere**. Și votând din toată inima, pentru că **legionarul ,**

când ajută pe cineva, trebuie să-l ajute din plin.

Și să nu-i scoată ochii după aceea, lăudându-se sau cerându-i ceva "

CZC / 23 iun.'37

2.) Rev." Parlamentul Românesc" - (11-20) dedicat partidelor politice , 31 oct. '37

a) **Numărul partidelor politice**

b) **71 de partide ! Partide "confidențiale"**

c) **C.Argetoianu, Partidul Agrar [revizuirea Constituției / revizuirea regimului electoral]**

[LD : este un număr masiv, **dedicat în exclusivitate prezentării sistemului de partide**

din România . Opiniile sunt însoțite de **fotografiile** (în medalion) ale respondenților .

Pe alocuri, **caricaturi** sugerând neîncrederea în partide.

Ex , un mare semn de întrebare **?** pe care , ca pe o scară ,

se cocoată Vaida, Maniu, Iorga, Tătărescu, Goga]

a.)Numărul partidelor politice

Anul	participante la alegeri	parlamentare
1919	10	9
1920	11	10
1922	12	10
1926	7	4
1927	8	5
1928	7	5
1931	12	11
1932	17	12
1933	11	9

Sporirea partidelor politice este , poate, un semn al unei ameliorări a vieții electorale, denotând o consolidare a cadrelor politice permanente .

Mai ales că, **sporirea numărului de partide nu s-a făcut prin crearea de noi programe , ci prin " proclamarea " unui nou șef și a unei dizidențe.**

Au făcut excepție , partidele de extremă dreapta .

Partidele politice electorale și parlamentare / 31 oct '37

//

b) 71 de partide ! Partide "confidențiale"- discuțiuni -

Ar fi o scăpare din vedere regretabilă dacă ar fi lipsit din prezentarea **personalului politic** al țării , **acele partide confidențiale** , care trăesc în umbra marilor bătălii politice o viață obscură , cu tresăriri abia simțite. Ele sunt, în genere, **partide " mici" .**

Numai că **unele , deși mici, importanța lor nu este contestată de nimeni .**

Ex.PȚR - Gr.lunian, deși partid " mic" , nu este un partid " confidențial"

Dimpotrivă.

Pe lângă **cele două mari partide, latifundiare ale votului universal - PNL și PNȚ -**

au crescut , uneori chiar din trunchiul lor , **câteva partide de dimensiuni modeste .**

Ele își datorează viața , de cele mai multe ori, datorită unui șef.

Există însă partide al căror efective nu depășesc o căprărie, n-a aflat nimeni de ele, **decât ... Comisia Centrală Electorală** de pe lângă Ministerul de Justiție.

Aceste **partide tainice, fără a fi subversive sau clandestine, deși recunoscute oficial,** reprezintă **cel mai pitoresc aspect** al vieții noastre publice.

Datorită **numărului lui impresionant** , cercetătorul de mai târziu va afla cu mirare ,

sub praful **arhivelor Istoriei noastre politice contimporane,**

că **România avea pe vremea noastră** , nici mai mult nici mai puțin,

decât **71 de partide,** 71 de organizații gata să ne ferească .

Sub **denumirile lor variate** , unele **pompoase,** altele **sobre,** unele **grave** și altele **vesele,**

cercetătorul din veacul viitor nu va mai putea deosebi **unde mai era partidul adevărat**

și unde **improvizația ieșită din fantezia** sau vanitatea **vreunui concediat al vieții politice .**

Dacă parcurgem Tabloul oficial al semnelor acordate de Comisia Centrală,

din 1926 până la 1934 , există un **întreg alfabet hieroglific al faunei noastre electorale .**

Unele semne au dispărut :

Au dispărut cele **două cercuri concentrice** ale **dr. Lupu** ...

a dispărut **linia orizontală** a lui **ACCuza** ...

a dispărut **rombul** lui **J.Th.Florescu**

[LD : atenție, **trei din formațiuni sunt ale PCR** ; câteva sunt **partide minoritare** ;

Este bine că am această cotare a lor în epocă ,

deși ... această mulțime de partide poate mai semnifică ceva]

Dar au rămas în tablou :

patrulaterul " Uniunii Cetățenești" a dr.Schina ;

linia verticală cu arc la capete , a **"Ligii cooperăției "**

circumferința între arc unghiului ascuțit a **" Uniunii prunarilor din România " ...**

triunghiul mic în unul mare , al **"Partidului Național al Luptătorilor"**

triunghiul împărțit în două triunghiuri , al **" Partidului Radical Național"**

și câte alte semne ale **Liga Național Conervatoare , Partidul agrarian -viticol,**

În cursul zilei de **11 noiembrie** au avut loc la **Casa Verde** , două **ședințe** a **șefilor de regiuni și organizații județene** din **Partidul " Totul pentru Țară "** .
A participat și **Căpitanul** .

Ședința solemnă s-a deschis dimineața , la orele 11, 30 de către d.ing.**Gh.Clime** , comandant al Bunei Vestiri , **șeful Partidului "Totul pentru Țară "** Șefii de regiuni și județe, gradele din Capitală, **s-au strâns în jurul mormântului Moța -Marin** .
S-a rostit legământul [-----]

Urmează **apelul regiunilor și județelor** .După aceea se face **apelul morților** .
Domnul Clime strigă , legionarii răspund [-----]
Apoi a urmat un **cuvânt al lui CZC** :

[-----]

Vom jura , deci, că **vom lăsa prin legământ urmașilor să vină să jure la mormântul lui** **JURĂMÂNTUL** gradelor legionare : [-----]

Apoi a urmat **APELUL CĂPITANULUI** :

" Șefi ai celor 71 de județe,

Sunteam adunați cu toții la mormântul celei mai mari jertfe legionare , în ajun de a pleca **la luptă pentru credința noastră**, pentru **viitorul de dreptate și mărire** a acestui neam și pentru **asigurarea propriului nostru viitor** în țara noastră.

Nu avem a adresa nici un manifest poporului român alegeător.

Manifestul nostru este această uriașă jerfă a generației noastre , **acest mormânt** al camaradului și fratelui meu **Moța**, al camaradului și fratelui nostru **Marin**.

Mai mult decât aceasta, **generația noastră**

nu mai are nimic de spus poporului român,nici acum și niciodată.

Manifestul nostru este mormântul lui Ciumetti și a celorlalți căzuți dintre noi.

" **Manifestul nostru e toată suferința** pe care am suportat-o de aproape 15 ani în văzul țării întregi , fără a da exemplul celei mai mici abateri de la linia credinței noastre ,**suportând** : toate **închisorile**, toate **loviturile**, toate **umilințele** la care am fost expuși de către acei ce , rând pe rând, s-au așezat de-a curmezișul acestui neam.

Ei au vrut să ne nimicească întrebuițând **uneltirea, trădarea, banii și violența.**

Și ne-au împins în dilema : ori de a capitula , ori de a ne deschide drumul înainte prin violență.

De aceea, astăzi, când **o nouă luptă se deschide** ,

în care lumea va veni cu manifeste și programe,

noi venim cu rândurile noastre din suflet și de pe trupuri sărace ,

venim cu mormintele noastre .

În noua luptă, peste vechile răni, **ne-așteaptă alte răni** , și iată că în curând ne vom despărți și **nu se știe dacă ne vom reîntoarce toții înapoi** ,

dacă unii dintre noi nu se vor așeza în continuarea acestor morminte .

" Acestea ne sunt perspectivele și , în fața lor, **cuvântul meu de ordine este** :

nici un compromis, nici un pas înapoi.

Șefi de județe și camarazi,

Pentru această campanie electorală am luat **următoarele măsuri** :

I. Dumnevoastră, șefii de județe, veți candida ultimii pe liste.

Pentru că **voiesc să distrug mentalitatea că un județ este proprietatea politică**

a unui șef județean , în care acesta își investește capital,

pentru a și-l recupera mai târziu din diurne , intervenții, afaceri.

II. Eu nu voi candida nicăiri în fruntea listelor , ci **al doilea de pe listă.**

III. Am fixat candidaturile în toate județele , fără consilii, fără ciocniri de patimi și interese.

În fixarea acestor candidaturi , **n-am înțeles să fac nici o favoare**

și să servesc **nici un fel de interes**, afară de **a alege dintre noi pe cei mai apti** ,

pentru îndeplinirea funcției de parlamentar.

IV. Parlamentul nu este o răsplată care să se acorde celor mai vechi, celor ce au luptat mai mult ,

sau celor ce au jertfit mai mult. **O singură răplată avem** , mai mare ca orice :

BIRUINȚA LEGIONARĂ și o singură bucurie de viață : să vedem cum înflorește România

din munca noastră pe care o prestăm cu drag, cu devotament , fiecare la locul nostru , adică la locul pe care putem să dăm maximum.

Parlamentul nu este o răsplată , ci un câmp de luptă , în care eu am obligația de a trimite pe cei mai apti , pentru a duce lupta în cele mai bune condițiuni și pentru a obține victoria.

V . Pentru a fi biruitor, **trebuie să începem prin a ne birui pe noi**. A ne birui, înfrângând în noi orice **dorinți**, orice **veleități deșarte** , orice **poftede mărire** , orice **interese personale**.

Gândiți-vă în ce zări de lumină **ridicăm această Mișcare Legionară** atunci când **nici o poftă nu frământă sufletele noastre** ; în timp ce alături în zeci de consilii și comitete , mânați de patimi , de poftede și stpâniți de interese se vor sfâșia prieteni între ei , pentru fiecare loc de pe liste. **Spre onoarea mișcării noastre, la noi nu există nici un om cu această boală.**

VI. **Candidații vor fi aruncați în județe necunoscute .Masa românilor nu are nevoie să-i cunoască personal** , deoarece **nici un deputat legionar nu va avea voie să se ocupe cu satisfacerea intereselor**, sau afacerilor diverse rude, cumetri, partizani.

În modul acesta **vor candida** într-o admirabilă înfrățire , **luptătorii din Ardeal în capitala Moldovei**, la Iași sau la Suceava, la Craiova sau la Cetatea Albă.

Din Moldova , în Ardeal , la Mureș , la Turda , la Arad sau la Caraș.

VII . Am invitat să candideze pe listele noastre **mai multe personalități**, printre care :

Prof. Nae Ionescu, prof.Manoilescu, g-ral Ignat, prof.Gerota , etc etc,

nu pentru că avem nevoie, ci pentru că **generația noastră voiește**

să le aducă un omagiu pentru atitudinea lor față de neam .

Toți invitații vor candida numai pe listele de la Senat,

rămânând ca **la Camera tineretul** să-și ducă lupta singur, prin proprii puteri.

VIII. Acum **veți auzi listele fixate și veți porni la luptă** căci timpul este scurt.

În continuare se citesc listele de candidaturi , care vor apare la timp.

Se cântă "**Imnul tinereții legionare**"

. După amiaza, a avut loc ședința tehnică , de lucru, cu instrucțiuni.

CZC / 10 nov.'37

4.) **Cabinet de alegeri - Tătărescu (17 noiembrie - 28 decembrie 1937) , 17 nov.'37**

Depunerea jurământului. Programul de guvernare

("Dimineața" , 20 nov.'37)

c.) **Richard Franasovici / 17 nov.'37**

[LD : îl aflu **ce funcție a căpătat I.Inculeț ?** Lui Franasovici i s-a alăturat **Radu Portocală** , despre care nu știu ce a făcut până atunci .]

La instalarea sa, a fixat politica guvernului în fața alegerilor.

Ales să conducă Internele într-o perioadă de agitație , d.Franasovici reprezintă un spirit

neutralizant atât în interiorul partidului , cât și în raporturile cu celelate forțe politice .

Guvernul conideră că întinde astfel , prin d.Franasovici, o mână amicală întregii opoziții .

El a declarat : **" Guvernul va face tot ce-i stă în putință pentru desfășurarea normală a alegerilor . [-----] Setea mea de dreptate și legalitate vă este cunoscută din activitatea mea trecută la acest departament [-----] Sunt însă în același timp un fanatic al ideii de ordine , gata s-o impun , în interesul superior al Statului , peste toate dificultățile . [-----] Ordinea în cadrul perfecteii legalități"**

Franasovici se va izbi , firește, de mari dicultăți , și deci rămâne de văzut în ce măsură va izbuti această politică netă și clară .

Guvern Tătărescu / 17 nov.'37

5.) **N.Costăchescu, Comitetul județean Iași , Cuvântare , 22 nov.'37**

("Dimineața " , 24 nov.'37 + foto medalion Costăchescu)
Costăchescu/

▣ O nouă luptă.

Pornim o nouă luptă electorală. Ne situăm pe apărarea libertăților constituționale.
Toată viața politică a acestei țări este falsificată.

Guvernarea Tătărescu este o dictatură deghizată, lipsită de curaj.

Mai bine să ni se spună pe față, **să se desființeze Parlamentul.**

"Iar voi muncitori și țărani ascultați cuvântul: **în acest moment** ,

un partid al muncitorilor și țăranilor nu poate governa în această țară.

Noi conducătorii, acolo **sus, ne-am făcut datoria.** [...] **Dați răspunsul la vot"**

Costăchescu / 22nov.'37

6.) **Mihalache** , Expozeu ,Comitetul Executiv PNȚ ,/ **demisia din președinție** /24 nov.'37

luliu Maniu - Cuvântare / **reales președinte** /

(" Dimineața " , 25 nov.'37)

[-----]

" Și acum . d-lor, prima preocupare a aceste ședințe este : **dacă dvs sunteți sau nu** ,
cu tot sufletul, alături de acei care **au angajat partidul pe un nou drum.**

(**Comitetul , în picioare, ovaționează pe d.președ. Ion Mihalache**)

Eu mulțumesc cu recunoștință că sufletul dvs vibrează în toate coardele lui ,
așa cum a vibrat sufletul nostru în toate coardele lui.

Din această poziție, însă, urmează să tragem toate consecințele .

" Înainte de a expune , rând pe rând, aceste consecințe,
să-mi dați voie să fac **o amănunțită expunere a faptelor și considerațiilor** ,
pentru ca **nimeni să nu pășească cu ezitare și îndoială.**

D-lor, mai întâi, despre ce este vorba ? [-----]

Ca să fac o comparație populară : **nu este vorba să renunțăm**

la struna programatică social-națională , care formează **rațiunea de a fi**

a Partidului Național-Țărănesc **pe câmpul politicii românești** ;

această strună nu a cântat nici o dată singură ;

lângă ea a sunat totdeauna și **struna metodei monarhic-constituționale**

în care avem să luptăm **pentru înfăptuirea programului nostru .**

"Când am văzut acum conspirația generală de a se rupe struna constituțională ,

pentru a nu se mai auzi glasul ei, ne-am zis : **Aceasta , nu ! ;**

acum trebuie să cântăm mai mult pe struna constituțională decât am cântat până acum ;
să ținem țara atentă și trează .

Prin urmare , **nu este vorba de a părăsi planul social** și programatic național al PNȚ .

Nu este vorba de a angaja vreun fel de luptă personală cu Suveranul țării.

Nu este vorba nici de a ne atinge de prerogativele regale.

Problema este : **hotărâți să rămânem în regimul sincer constituțional.**

Adică : națiunea ca izvor de putere, dreptul de control al națiunii (deci dreptul de a trage la
răspundere) , **colaborarea cu Coroana prin oameni de comună încredere ,**

lăsându-le în mână posturile de comandă , pentru ca **să aibă responsabilitățile și**

pentru că , numai așa, se pot aplica **sancțiuni de sus până jos,**

unul singur fiind ferit de responsabilitate în interesul superior al țării: **Suveranul ;**

dar , în același timp, **fiind ferit de răspundere , prin guverne responsabile. "**

"Cu nici un chip nu putem continua regimul minciunii, regimul echivocului, regimul

afacerismului și al imoralității , care duce la **paralizie generală** și în viața materială și în viața
morală " (**aplauze**) lată domnilor, **ce înțeleg să cânte** , cu glas tare , **struna constituțională** ,

în noua fază ce parcurgem ." [-----]

Ion Mihalache / 24 nov.'37

▣ Alegerile comunale și județene

" Domnilor, **nimeni** cu simțul politic normal **nu-și poate explica : cum se face că**, pe de o parte , **liberalii pleacă** la 15 iunie -cel mai târziu la 15 august - precum a spus d Inculeț , și , pe de altă parte , **se fac alegeri județene și complementare și totale ?** Va să zică, **patru ani n-au avut timp să le facă ? Cu ce scop le fac acum** când pleacă ? **Ca să tragă o ipotecă** asupra guvernării viitoare ? **Și să o pună în imposibilitate de funcționare** printr-un Senat care depind , în mare măsură, de aceste colegii comunale și județene ? **Ca să asigure " continuitatea" ?**

Am făcut un **Memoriu** descoperind că **se pregătesc anumite manevre** , cari să dea posibilitatea guvernului de a prezenta **un tablou de rezultate** ce pot permite **orice fel de combinații**. Guvernul a crezut că nu e greu să fabrice astfel de rezultate , seriind județele și comunele, mergând pe rând cu aparatul de Stat , cu mijloace de corupție și intimidare .

Am prins " mișcarea" , și am concentrat forțele partidului ; și într-o disciplină desăvârșită , am sfârșit combinațiile artificiale , nerămânând decât două posibilități :
soluția normală a PNT sau forțată și mistificată a prelungirii guvernării liberale.

[-----]

Ion Mihalache / 24 nov.'37

▣ Conducere lui Iuliu Maniu !

▣ Steagul constituționalismului

" **Se accentuează** de acum înainte **lupta pe teren constituțional**, fără a părăsi bazele sociale. **Pentru a purta această luptă** , cu coeficienți maximi, cu un potențial politic și moral sporit , **se impune** , ca o condițiune **sine qua non**, ca **la conducerea partidului să vină acel pentru care** , pentru națiunea întreagă, este **simbolul luptelor constituționale și o autoritate de necontestat, d.Iuliu Maniu (ovațiuni)**

"Dacă prezența modestei mele persoane în fruntea partidului va fi fost o necesitate în perioada sa de refacere programatică și gospodărească,

astăzi constituționalismul este cuvântul de ordine în politica statului român .

Și **potențialul maxim îl oferă** , în fruntea noilor lupte, **Iuliu Maniu** .

" **Partidul va sta întreg și solidar în jurul lui** . Avem mândria să constatăm că **între fruntașii partidului** , cu care am examinat situația, **nu există nici o deosebire de vederi și că întreg partidul este astăzi - fruntași, cadre , ostași -**

în jurul d-lui Iuliu Maniu .(**aplauze**) " Numele lui, în această împrejurare ,

în afară de personalitatea lui , **este însuși acest simbol.**

Este un sunet de alarmă care poate străbate mult mai departe

decât modestul meu nume și glas. Lupta aceasta pe care trebuie să o ducem,

depășește cadrul de partid. Ea poate merge **paralel și în acord și cu alte forte**,

care sincer și hotărât se încadrează **sub steagul constituționalismului.** (**aplauze**)

Prezența lui Iuliu Maniu poate înlesni astfel de acorduri . "

[-----]

" **Dle Maniu, ia comanda și dă porunca.** Fă ultimul act de supunere.

De acum , se spune **< soldatul Mihalache Ion >**

" lubiți colegi , **Faceți formele noii investiții cu aceeași hotărâre și elan și credință ,**

cu care dezbrac eu toga președințială "(**aplauze îndelung prelungite**)

I.Mihalache / 24 nov.'37

////////////////////////////////////

Iuliu Maniu / 24 nov.'37 / retro' iun.'31

▣ Semnificații :

▣ Demisia lui de la președinția PNT (22 iun.31)

[LD : iată de ce îmi este greu să apreciez atitudinile complicatului Iuliu Maniu.

Am recitat împrejurările în care **a demisionat în iun.'31.**

[LD : revezi **demisia lui** de la președinția PNȚ , din Parlament, din șefia PNȚ-Ardeal, cu retragerea din viața publică, Bădăcin etc., după căderea guv.GGMironescu , instalarea guv Iorga , alegeri parlamentare . Considerată ca o gravă greșeală , apreciată de unii ca marcând încheierea carierei politice a lui Maniu ...

la **Fişier PNT- IV - / legislatura Iorga -Argetoianu .]**

" **Ai binevoit a spune că-mi dai o comandă.**

Trebuie să spun că **n-am crezut în viața mea că mi se va da o astfel de comandă**

și **n-am crezut că țara românească va ajunge în așa grea situație**

încât eu va trebui să primesc să satisfac o comandă

atât de departe de gândul meu , de stăruințele mele.

" După 12 ani de președinție a acestui partid [1919] , la un moment dat , [22 iunie 1931]

nu obosit, nu dezgustat , nu din indiferență față de marile țeluri pe care le urmărește partidul,

nu din nesimțire față de soarta acestei țări, nu că nu mă simțeam capabil de muncă ,

ci fiindcă credeam că altul poate face mai mult , că poate face mai bine decât mine ,

și că poate să aplice metode pe care eu nu le știu , pe care eu nu le pot aplica,

mi-am dat demisia din președinția de partid.

"Și atunci, rugămintele dvs au fost zădarnice ca să nu duc la îndeplinire această hotărîre.

Am dus-o. Am spus prietenilor mei [1931] :

<am fost în lupta politică din tinerețe. Am făcut tot ce omeneste este posibil ,

după modestele mele puteri,să satisfac îndatoririle impuse.

Va judeca lumea și istoria , dacă va avea vreme să se ocupe de faptele mele,

dacă am îndeplinit cu cinste misiunile încredințate ,

sunt hotărît să nu mai iau parte , în viața politică și în viața publică a statului român ,

în nici un fel de calitate. Vreau ca liniștit, din depărtare , să mă delectez

de felul cum înflorește țara românească , națiunea română , constituită într-un stat unitar,

puternic și frumos, cu atâtea jerfe și muncă uriașe ! >

Și am mai spus :

< Ferească Dumnezeu să vină ceasul în care eu voi crede

că țara este în atât de mare pericol !

încă eu trebuie să-mi pun din nou munca mea de om politic

în serviciul partidului meu și al țării mele . >

[-----]

Iuliu Maniu / 24 nov.'37

▣ **Acceptarea revenirii la președinția PNȚ (24 nov.'37)**

▣ **Programul politic ? Programul din 1926**

[LD : Citesc și recitesc împrejurările în care **a revenit la șefia PNȚ**, în nov.'37

Chiar dacă pentru țară, pentru partid, momentul este greu,

Maniu parcă reîntinerește, parcă are de făcut ordine în altă Vienă (ca în 1918) ,

parcă **are de organizat** o altă bătălie la Alba Iulia - ca în 1918 , ca în 1928-

devine **dârz, patetic, ofensiv** , gata să-și asume sarcini și răspunderi .

De data aceasta , **bătălia lui cu Carol al II-lea, cu camarila, cu PNL, cu Bucureștiul !**

Cei 7 ani , s-a " delectat " (cum a promis în '31) sau a " boicotat"?

Nu pot da un răspuns tranșant la această întrebare .

A fost luat prin surprindere ... nu a avut un text pregătit ... improvizează.]

" **Dacă comanda d-tale**, Domnule Mihalache, **astăzi o urmez,**

aceasta o fac din respect pentru d-ta , din dragoste față de partid,

din devotament pentru țară și pentru că, într-adevăr, găsesc că a sosit

un moment de suprem pericol pentru națiune și țara română (aplauze puternice)

a sosit momentul tragic când se pun în joc toate rezultatele obținute de generații,

de secole, pentru înfăptuirea unui mare ideal.

" Așa fiind, **fiecare trebuie să stea la locul unde este comandat** , unde este comandat de corporația de care este legat cu sufletul, și cu aceleași idealuri .

Dvs îmi comandați să stau unde ați stat dvs.

Având în vedere tragicul momentului , **mă duc la locul pe care-l comanzi**

și voi năzui să fiu vrednic urmaș al d-tale , pentru ca , pe urmă,

să fii d-ta iarăși urmaș , când îți va veni vremea din nou. (aplauze prelungite)

[-----]

Mihalache, Maniu / 24 nov.'37

7.) **I.Maniu, C.Codreanu, Gh.Brătianu** , Pactul de neagresiune , / declarații / 26 nov.'37

/ Declarațiile lui Iuliu Maniu /Tratative pentru carteluri electorale :

P.Conservator , **PSD**, **Fr.Plugarilor**,**P.Maghiar** , **P.Evresc** ș.a //

("Dimineața",27 nov.'37)

Documentul / 26 nov.'37

▫ **Pactul de neagresiune - Codreanu -Maniu -Brătianu**

" **Se încheie , între partidele subsemnate, o înțelegere cu scopul**

de a apăra libertatea și a asigura corectitudinea alegerilor .

Aceste partide încheie, pentru timpul alegerilor actuale, în vederea scopului propus, un pact de neagresiune.

"Pactul de neagresiune înseamnă înconjurarea actelor și limbajului de violență și de denigrare , dar nu împiedică afirmarea ideologiei proprii și discuția de bună credință.

" Se va aduce un cuvânt de chemare și celorlalte partide să se alătore acestei înțelegeri .

O comisiune comună va stabili modul de procedare și demersurile cari vor trebui puse în aplicare în cazul infracțiunilor ce ar fi să se producă .

Semnat C .Codreanu, I.Maniu, Gh.Brătianu "

////////////////////////////////////

Înlăturarea stării de asediu și cenzurii

" O năzuință extrem de importantă a mea este pusă chiar în **serviciul profesiei dvs :**

de a înlătura, fără amânare, starea de asediu și cenzura , și mă folosesc de această ocazie pentru **a soma guvernul țării să nu aducă rușinea pe care nu o merită** asupra țării noastre ,

ca să ne prezinte în fața lumii civilizate de așa fel că **nu se pot ține alegeri la noi în țară** , fără stare de asediu și cenzură . **Este o nemerită ofensă care**

viciază de la început legalitatea alegerilor care se pregăesc. "

Pactul de neagresiune cu C. Codreanu și Gh.Brătianu

" O țintă imediată a activității mele , în calitate de prezident, a fost **realizarea unei înțelegeri cu alte partide pentru asigurarea libertății și corectitudinii alegerilor.**

N-AM NĂZUIT LA UN CARTEL ELECTORAL , care ar stânjeni , în oarecare măsură, propagarea ideologiei fiecărui partid din înțelegerea încheiată .

"Năzuința mea și dorința sinceră a partidului nostru , în direcțiunea aceasta,

au fost încununuate de un succes care mă mulțumește și care îmi dă convingerea

că vom putea asigura libertatea alegerilor și ordinea

în decursul desfășurării propagandei electorale ,

chiar în caz că s-ar practica **practica atât de dureroasă și de rușinoasă** ,

ieșită la iveală cu ocazia **atâtor alegeri conduse de adversarii noștri.**

" Am realizat și semnat chiar astăzi o înțelegere electorală

cu Partidul Liberal de sub conducerea d-lui Gheorghe Brătianu

și cu partidul " Totul pentru Țară" de sub conducerea d-lui Corneliu Codreanu

hotărându- ne tustrei să adresăm și celorlalte partide

o chemare ca să se alăture acestei înțelegeri

"Am toată nădejdea și chiar indicii că vor urma și adezluni pe care le vom primi cu mult respect și sinceră prietenie .

"Urgența publicării acordului , pentru a orienta pe alegători și opinia publică , este justificarea pentru faptul că nu am putut inaugura sau termina conversațiuni simultane cu alte partide.

"Înțelegerea încheiată se vede din textul pe care vi-l predau [predă textul acordului] și pe care îl va vedea opinia publică .Din el reiesă că, fiecare partid își păstrează nealterat ideologia sa proprie, pe care va fi în drept s-o propage și perfectă sa independență .

"Singurul și limitatul scop al înțelegerii este

de a lăsa libera manifestare a voinței naționale și libera exprimare pentru fiecare cetățean - oricărui partid ar aparține - a credinței sale politice .

"La baza acestei înțelegeri nu stă decât gândul de a salvarda demnitatea națională , dând posibilitatea liberei și legalei afirmări a glasului ei și zădărnicierea eventualelor tentative de a falsifica voința națională .

[-----]

"Cred că sunt în nota opiniei publice generale românești , când adresez un frățesc apel tuturor partidelor și tuturor cetățenilor să se alăture acțiunii noastre "

////////////////////////////////////

Redacția / 26 nov.'37

▣ Tratatul lui Maniu

[LD : ce pot spune decât că , pur și simplu, voia să facă alianțe cu oricine, numai să ducă la înfrângerea PNL !]

/ Cu PDSR (C.Titel Petrescu,I.Fluraș,Eft.Gherman),pentru un eventual **cartel electoral**, prin care **soc.-dem.să candideze pe Listele PNȚ**

/ Cu FR.Plugarilor (dr.Petru Groza)

/Cu reprezentanții grupării **democrat-maghiare (Madosz)**

/Cu **Part.Evreesc**

Convorbirile continuă , și foarte curând se vor putea afla rezultatele

////////////////////////////////////

▣ Cartel electoral cu P.Conservator

Iuliu Maniu a trimis o scrisoare d-lui Gr. Filipescu , prin care propune Partidului Conservator un cartel electoral. În scrisoare, Maniu arată că , deși PNȚ nu încheie în aceste alegeri cartele electorale , găsește că trebuie să facă o excepție în ce privește Partidul Conservator .

DI.Filipescu a citit această scrisoare amicilor săi . Cartelul a fost aprobat în unanimitate .

DI Filipescu va desemna persoanele care vor candida pe listele PNȚ :

////////////////////////////////////

PNȚ / 26 nov.'37

8.)Al.Vaida -Voevod , declarații, 26 nov.'37

(" Dimineața" , 27 nov.'37)

În sediul **Frontului Românesc** (B-dul Elisabeta) o reuniune cu **conducătorii organizațiilor din întreaga țară** , la care au participat și **toți fruntașii mișcării din Capitală.**

Vaida -Voevod [-----] a explicat ce înseamnă cartelul și colaborarea cu guv.Tătărescu :

" Suntem **numai un cartel electoral** , fără ca programul nostru să sufere vreo atingere , având **libertatea de a ne face propaganda** pe baza programului nostru nestirbit . "

Arată apoi **motivele politice și rațiunea superioară** cari au determinat

încheierea acestui cartel și discută **obiecțiunile și criticile** ce i s-au adus și le combate .

9.) **Corneliu Zelea Codreanu** , **Circulări și Manifeste** , Munchen, Ediția a 5-a, 1927-1938 ,

Declarație, **Pactul de neagresiune** cu Maniu și Brătianu, 30 nov.'37

CZCodreanu / 30 nov. 1937

▣ **Acordul electoral cu Iuliu Maniu și Gh.Brătianu (p. 220 - 223)**

(* **Declarații** apărute în "**Buna Vestire** ", 30 nov. - care lipsesc din alte ediții - nota editorului)
" Domnilor ziarști,

Știți că **am încheiat un acord** cu dl **Iuliu Maniu și Gh.Brătianu !**

Acest acord **are ca scop : apărarea libertății și ducerea unei lupte electorale civilizate , din care să lipsească denigrarea,neoloialitatea, și reaua credință.**

Acordul prevede că **fiecare** din părțile contractante **își va afirma ideologia sa proprie** în fața țării, într-o formă de **bună cuviință și eleganță.**

Deci **acordul** voiește să realizeze două lucruri : **libertatea de exprimare** și , în al doilea rând, **înlăturarea a tot ce ar putea împiedica o cât mai bună judecată a țării.**

Adică ducerea **bătăliei electorale în câmpul ideilor** , cu **înlăturarea** desfășurării de **patimi personale**, cu **înlăturarea relei credințe**, cu **înlăturarea violențelor** , care , toate , **împiedică totdeauna o bună judecată.**

M-a mirat profund scrisoarea unui președinte de partid , în care spune că partidul său nu poate încheia un "**Pact de neagresiune**" care **i se pare straniu și imoral** , cu un alt **partid cu idei diametral opuse.**

"**Pact de neagresiune**" nu în privința " ideilor" care, tocmai aceasta dorim,

să se lupte libere , domnule președinte, ci **pact de neagresiune** în privința ghioagelor, în privința relei credințe , a atacului nesincer sau plătit .

Cum adică este **imoral** ca cineva să invite , chiar pe cel mai mare adversar al său, **la o luptă dreaptă** , corectă , civilizată ,

și este **moral** ca să-l ponegrească pe nedrept , să-l insulte , să-l calomnieze ?

Este mai **moral** , să-l aștepți de după gard și să-l izbești cu o ghioagă în ceafă ?

Domnilor ziarști,

Deci, în cadrul acestui **pact de neagresiune** , care are ca scop **nu părăsirea ideilor și**

credințelor noastre , ci **tocmai afirmarea lor** cât mai libere în fața țării ,

dl Iuliu Maniu a invitat pe ziarști și le-a făcut declarații

în sensul ideilor sau credințelor sale.

Mi-am permis , **în cadrul aceluiaș pact**, ca să vă invit și eu

pentru a-mi spune în fața țării ideile și credințele mele.

[-----]

Cu toate acste diferețe mari de idei și de păreri,

nu înseamnă că nu **putem voi împreună alegeri libere**, tocmai pentru a putea vedea

care este și părerea țării , și , în orice caz, nu înseamnă că **dacă suntem de păreri diferite , să vie un al treilea să ne fure voturile și mie, și lui, și țării.**

Termin cu o **declarație** .Vorbesc **despre d Titulescu :**

Tinerimea română legionară , căreia i **s-a răpit libertatea**, care a fost **schingiuită la 1933-**

1934 prin cea mai nemiloasă violență, **pe orice listă ar fi ca să apară dl Titulescu ,**

peste orice pact, îl va combate cu violența cea mai mare.

Întreaga tinerime se va prezenta în județele în care va candida

și se va opune din toate puterile la reintrarea acestui om în politica intrernă a țării.

Cu dl Titulescu nu putem încheia decât un pact de agresiune."

C.Z Codreanu / 30 nov.'37

10) **Gh.Brătianu** , **Manifestul către țară** , 30 nov.'37

("Dimineața " , 30 nov.'37)

Doc.integral : [fișier PNL-g III](#)

▣ **Prelungirea guvernării Tătărescu**

▣ **Sistemul de guvernare schimbat !**

▣ **Românii stăpâni în țara lor !**

[-----]

[Gh.Brătianu](#) / 30 nov.'37

▣ **Oferta electorală PNL-g ...**

[LD : Pe cât de consistente și elevate erau scrierile și discursurile lui Gh.Brătianu pe anume probleme - privind politica externă, spre exemplu - pe atât de simpliste , vagi, demagogice și amestecate - precum electoratul pe care voia să-l capteze ! - păreau aceste promisiuni electorale. Poate și de asta singura presiune care conta, care putea aduce guvernarea, era ... bunăvoința regală ! Restul... ce se putea smulge de către agenții locali. Dar erau evidente categoriile vizate : nemulțumiții .]

"Vă aducem **un gând curat și o faptă nouă** .

Voim să dăm țării o cheazășie de **cinste în gospodăria ei** : hoții la pușcărie, banul public cheltuit cu grijă, datoriile statului plătite către **furnizorii și creditorii** săi, către **dăunații de război**, spre a restabili în economia românească încrederea ce lipsește astăzi .

Voim să asigurăm **depozitele din bănci** , cu aspre pedepse pentru cei ce le risipesc necinstit

Voim [-----] să înlăturăm asuprirea onoplurilor și trusturilor .

Să dăm premii **bunilor gospodari**, să înlesnim **împrumuturi cu termen lung**, cu **dobândă cât mai mică** până la 3 % pe an, pentru ușurarea muncii plugarului .

Să **scădem birurile** , să **înlăturăm prețurile neomonoase** cu cari plățiți :

zahărul, bumbacul, fierul pentru plug și unelte .

Să desființăm **curbele nedrepte ale salariilor** ,

Care reduc la mizerie și împing la abuz pe funcționari,

Să desființăm **specula neomonoasă** care a scumpit viața.

Voim să desființăm pe **paraziții asigurărilor sociale** ..

Să dăm muncitorului, nu palate pentru birocrați , ci grija reală pentru **locuința și sănătatea** sa , dreptul firesc la muncă și la viață . [-----]

Măinile noastre sunt libere .Măinile noastre sunt curate .

Avem deplină încredere în puterea și virtuțile neamului .Prin ele vom birui.

" Votați cu hotărâre III : prin lupta și jertfa noastră , mântuirea țării. "

Gh.Brătianu / 30 nov.'37

11.) **Întrunire electorală** : PSDR și PSU , **30 nov.'37**

C.Titel Petrescu (secretar ?) , **dr.L.Ghelerter** (PSU) , **George Grigorovici** (președinte)
(" Dimineața" , 30 nov '37 + foto-medalioane pentru cei trei)

Reporter / 30 nov.'37

▣ **Cartel electoral PSDR + PSU**

La **Casa Poporului** din Capitală , **prima întrunire electorală** , **convocată de PSDR cartelat cu PSU** , pentru alegerile legislative .Sala arhiplină a primit cu entuziasm pe conducătorii celor două partide socialiste , în colaborare . Ședința a fost prezidată de **C.Titel Petrescu** , care a **salutat alăturarea PSU la acțiunea politică a PSD** .

[-----]

" Atât **național-țărăniștii** cât și **radical -țărăniștii** , **au refuzat acest cartel electoral.**

Trebuie să reamintim că nu a fost nici o dată o târguială de mandate ,

ci acest cartel **ne-a fost refuzat din principiu.**

" În această ipostază, **PSD se adresează numai grupărilor democratice :**
Frontului Plugurilor, grupării muncitorilor maghiari [**Madosz**] ,
și tuturor **organizațiilor muncitorești** care urmează **a se asocia cu PSD** în
lupta **contra mișcărilor reacționare și fasciste** și
pentru **introducerea** în țara noastră a unui **regim democrat ."**

C.Titel -Petrescu / 30 nov.'37

▣ " Pactul de neagresiune "

D.Titel Petrescu explică de ce **PSD nu poate adera la " Pactul de neagresiune " ,**
cu partidele reacționare și dictatoriale .

El va duce în continuare **" o acțiune energică și curată** , pentru apărarea **libertăților publice**
și **asigurarea libertăților cetățenești** , dar **nu poate da adeziunea la un acord ca cel**
încheiat , în condițiile cunoscute , de d.**Iuliu Maniu** . [-----]

dr. L.Ghelerter / 30 nov.'37

▣ Socialiștii - apărători veritabili ai democrației

[-----]

" În numele acestui socialism, ne-am întrunit în această țară , pentru a porni în campania
electorală . **Colaborarea electorală** ce s-a stabilit **între PSD și PSU** ,
sper că va fi de bun augur pentru socialism și pentru popor.[-----]

George Grigorovici / 30 nov.'37

▣ Socialismul în lume

Dacă a fost posibilă prăbușirea mișcării social -democrate din Germania,
aceasta **se datorează greșelilor făcute** de acei care astăzi subscriu cu inimă bună
la **pactele de neagresiune** dintre **partidele burgheze " democratice "**
și grupările fasciste . [**vizat PNȚ**] [-----]

Grigorovici contestă Partidului Național-Țărănesc dreptul de a pretinde
că reprezintă aspirațiile milioanei de țărani harnici și necăjiți din această țară ,
lucru ce l-a dovedit cu ocazia ultimelor evenimente politice și cu atitudinea față de ideea
democrației în aceste alegeri generale.

PSD + PSU / 30 nov.'37

12.) Candidaturile **cartelului liberalo - vaidist la Constanta** , **29 nov.'37**

(" Dimineața " , 1 dec.'37)

La clubul PNL s-au întrunit sub președ. **ministrului V.Sassu** , membrii comit. județean.

S-au fixat **locurile de candidați pentru Cameră și Senat :**

și listele au fost trimise prim-președ. tribunalului .

Lista poartă Nr. 1- și are următoarele înfățișare :

Cameră : **VPSassu** , **Radu Roșculeț** , **M.Isăcescu** (vaidist) etc etc

Senat : **Aurel Oancea** și **Dtru Gheorghiu** .

13.) Întrunire electorală **național-țărănistă** , **Casa de sfat "dr.Lupu"** , **29 nov.'37**

(" Dimineața " , 30 nov.'37)

Circ. 21 din sect. 21 din sectorul Albastru al PNȚ , prezidată de președ. **Iacob Friedman** .

Se discută organizarea campaniei electorale .

Prof. Simionescu : la inițiativa președ. Friedman , s-a **hotărît ajutorarea a 600 copii orfani** ,
săraci și elevi săraci meritoși , cu încălțăminte, îmbrăcăminte, haine .

14.) Ședința Comitetului PNT din Ardeal și Banat , Cluj , 30 nov.'37

Iuliu Maniu , cuvântare

(" Dimineața " , an 33, nr. 11.118 , 2 dec.'37) **Doc.integral : [fișier PNT XV](#)**
[-----]

Iuliu Maniu / Cluj, 30 nov.'37

▣ **Alegerile 1937 .Pactul de neagresiune**

" Luptăm cu ultimă energie pentru acest înalt scop pe care spre a-l ajunge , trebuie să asigurăm mai întâi **maselor electorale , posibilitatea de a-și exprima cinstită voința.**

Pentru acest motiv am înțeles să încheiem **pacte electorale** cu orice partid sau cu orice forță **politică** care a înțelesă se încadreze în lupta noastră cinstită .

Acest pact nu angajează însă cu nimic **programele partidelor încadrate , care sunt libere a-și efectua propaganda potrivit ideologiilor respective .**

Pactul nostru electoral are un scop bine determinat : asigurarea libertății alegerilor , pentru care motiv partidele semnatare s-au legat să ducă lupta treând peste orice sacrificiu . "

Iul.Maniu / 29 nov.'37

15.) **Al.Vaida -Voevod, Manifestul Frontului Românesc, 1 dec.'37**

("Dimineața" , 3 dec.'37) **Doc.integral : fișier [Frontul Românesc -Vaida](#)**
Al.Vaida -Voevod / 1 dec.'37

▣ **Prerogativele regale constituționale .**

" Frați români ,

În constituția țării noastre stă scris că < Regele numește și concediază pe miniștrii săi . > Nimeni, în afară de Dânsul, nici un partid, nici un organism politic , n-are căderea de a-și însuși această prerogativă , rezervată exclusiv Capului țării.

" Întemeiat pe acest drept al Său, M.Sa a însărcinat din nou , la termenul constituțional, pe d.Gheorghe Tătărăscu cu formarea guvernului. "

Al.Vaida -Voevod / 1 dec.'37

▣ **Guv.Tătărăscu - asocierea cu Iorga ; cartel cu Vaida**

" Acesta , **dându-și seama** de forța ce a dobândit între timp **ideea națională**

pe întreg cuprinsul țării și **văzând că aceasta înaintează ,** mai ales de la intrarea în luptă a **Frontului Românesc**, cu pași grăbiți spre biruință , după ce **a realizat o înțelegere de colaborare** la guvern cu d.profesor **Nicolae Iorga , ne-a făcut propunerea de a merge împreună în campania electorală .**

" **Călăuzit exclusiv de interesele superioare ale țării și ținând seamă de rolul** ce trebuie să-l joace foarte curând în desăvârșirea și cimentarea statului nostru național,

Frontul Românesc a primit oferta , încheind un cartel electoral cu guvernul.

" **Prin acest acord, nu s-a clintit nimic din ideologia și programul nostru .**

Fiecare din părți își păstrează structura sa ideologică , totala sa neatârnată . "

[-----]

▣ **Programul Frontului Românesc**

Numerus valahicus	Țărănimea	Naționalizarea orașelor	Muncitorimea
Funcționăria	Armata	Biserica	Școala și cultura
Politica economică	Minoritățile		

▣ Democrație națională ▣ Politica externă ▣ Front Național ! România Românilor !

▣ România - în concertul țărilor civilizate și culte

" **Ostași ai *Frontului Românesc*, bătrâni și tineri de pe toate meleagurile țării,**

faceți-vă cu entuziasm , cu credință și hotărâre **datoria la 20 și 22 decembrie .**

O faceți pentru Țară, pentru Tron, pentru națiune, pentru viitorul vostru al tuturor.
Sănătate și izbândă !

Dr.Alexandru Vaida - Voevod, președinte al **Frontului Românesc**,
București , **1 decembrie 1937 "**

16.) Istrate Micescu despre **procesul** intentat de către CZCodreanu , 2 dec.'37

(" Dimineața" , 2, 3, 4 , dec.'37)

[LD : **Să semnalez**, pe lângă deruta provocată de **Pactul de neagresiune** și **Pactul electoral** Vaida -Tătărăscu , în rândul forțelor democratice, **fenomenul simetric , provocat în rândul forțelor naționaliste.**

Istrate Micescu / 2 dec.'37 Doc.integral : **PNC VI**

▣ **Frontul Național Unitar**

▣ **Derută printre vaidiști și legionari**

"Stăruind , în ultimii ani de luptă, pentru **desmeticirea conștiinței naționale** ,
asupra necesității realizării unui **Front Național Unitar** , și izbutind , în fine , să-l fac ,
grație patriotismului d-lor **ACCuza și Goga**, m-am simțit dator să arăt
cauzele care au limitat formarea acestui **front unic , numai la Partidul Național-Creștin**
și la **asociațiunile profesionale și muncitorești cu program român -creștin.**

" Arătând cu acest prilej situațiunea politică creiată prin

defecțiunea Frontului Românesc , atras de Partidul Liberal,

și **" dezertarea la inamic" a comandantului Gărzii de Fier** [-----]

Vaidiștii , văzându-și șeful trecând cu arme și bagaje la liberali,

se înscriu în massă în noul Front Național. [-----]

"Legionarii - nelămuriți de ce s-a întâmplat - **cer explicații căpitanului,**

care **de trei zile se zbate în lațul pactului de neagresiune**, neștiind cum **să-și recapete ,**

o dată cu **libertatea de acțiune** pierdută , **prestigiul legendei zdruncinate .**

" **În aceeași zi**, și în mai puțin de 24 de ore, în **două ediții consecutive** ale "**Bunei Vestiri**" ,

căpitanul se zbuuciumă de mama focului - care , din fericire, de data aceasta ,

nu e de revolver - **între obligamentele pactului de neagresiune** (cum le-ar zice d. Maniu) ,

și **nostalgia violenței prestigioase.**

" Căci ce altceva înseamnă **încotrările sale agresive** la adresa **Frontului Popular**

în care **l-a prins dl Maniu** , după ce **a semnat pact de neagresiune** cu acel front ?

[-----]

▣ **<Cine se aseamănă se adună . >**

Din aceste **alianțe penduliforme** - balanțând între **violență și timiditate** ,

între crimă și morală , o singură certitudine rămâne : **pactul de neagresiune cu ideile !**

Dar dl Căpitan nu e agresiv cu ideile : nu se dă la ele , nici ele la d-lui .

<Cine se aseamănă se adună ! >

De aceea , probabil , a făcut pact cu dl Maniu

Și tot în virtutea acestui proverb de adâncă cumintenie românească,

mă găsesc astăzi alături de domni ACCuza și d.Octavian Goga "

Istrate Micescu / 2 dec.'37

17.) R.Franasovici (ministr de Interne) , **Circulare** , 28 nov. și 3 dec.'37

(" Dimineața" ,30 nov. și 4 dec.'37)

[LD : **23 dec. 2003** . mai ales lucrările de memorialistică - **Carol II, Argetoianu, Călinescu** -
dezvăluie un întreg lanț de **urzeli și can-canuri** legate de acest

pilon al "camarilei" , al " ocultei" , din care nu lipsesc zvonurile și bârfele

despre **plănuite asasinat, persecuții, șantaj, afaceri**, la capătul cărora se găsește fie Carol, fie Lupeasca, fie un Auschnitt sau Malaxa, fie diverși agenți ai unor state străine. Nu am naivitatea să neg existența acestor ițe, cu semnificația și consecințele lor.

Chiar acum citesc cartea lui Paul D. Quinlan, **Regele plyboy. Carol al II-lea de România**, (Humanitas, 2001) care este plină de ele! Numai că eu personal nu am cercetat arhivele secrete ale acestei instituții, și nu am de gând să preiau, decât sub mari rezerve, aceste informații. Cum am constatat că Quinlan, pentru problemele de context politic, compilează masiv din memorialistică - Argetoianu, Călinescu, Carol - și din cărțile lui Fl. Nedelcu, soții Sonea, tandemul Ardeleanu și Mușat ș.a **nu doresc să mă alinez acestor interpretări**

Eu nu intenționez să scriu istorie, prezentând numai documentele opoziției! Ce pot să afirm categoric, este că în alegerile din dec.'37, există ordine precise în această privință, și că, poate, așa se explică, pe de o parte, succesul enorm reputat de dreapta naționalistă, pe de altă parte, de ce **guvernul Tătărescu nu și-a putut asigura acel procentaj de 40% și a pierdut alegerile.**]

R.Franasovici / 28 nov. '37

▣ Circulară telegrafică nr. 13.792

" Ca urmare a **ordinelor și instrucțiunilor** primite de dvs în privința **măsurilor** pe care trebuie să le luați în vederea **menținerii ordinii în cadrul strict al legalității**, în timpul **campaniei electorale** și în **zilele de alegeri**, și în legătură cu **unele abuzuri** săvârșite fie de **primari**, fie de **notari** sau de alte organe administrative, **ordon a se lua de dvs dispozițiunile cele mai serioase**

pentru ca autoritățile administrative să se mențină în cea mai strictă legalitate, abținându-se de la orice provocare față de candidații sau propagandiștii electorali.

" **Ele vor veghea**, bine înțeles, la menținerea ordinii, luând însă numai **măsurile strict legale** în cazul când oricine ar tulbura-o și ar călca dispozițiunile legii.

" **Vă atrag în special atenția că nu voi tolera sub nici un cuvânt**, ca organele noastre, înfrângând legea și ordinele mele precise, **să se dedea la brutalizări sau loviri** față de **cetățenii care-și fac propaganda electorală.**

" **Pentru cei ce și-o fac în mod pașnic și în cadrul legilor, completă libertate**, iar pentru **cei ce încalcă legea, reprimare strict legală.**

Ministrul Internelor, Richard Franasovici / 29 nov. '37

////////////////////////////////////

R.Franasovici / 3 dec.'37

▣ Circulară

[LD : pentru Gabriel Marinescu, nu pun mâna în foc! Dar ...]

R.Franasovici, ministrul de Interne, a trimis o **Circulară** tuturor **prefecturilor de județe** și **organelor administrative** în subordine, prin care arată că **Gabriel Marinescu** -**subsecretar de stat** având în atribuție **ordinea publică și siguranța generală** - în toate chestiunile, **se vor adresa direct d-sale**, care va da toate îndrumările, **directivele și deslegările** necesare.

Circulara a trecut astfel asupra **Secretariatului de stat al polițiilor**, toate chestiunile privitoare la menținerea ordinii, în timpul alegerilor.

Gabriel Marinescu va lucra direct cu prefectii, fără să mai fie nevoie ca aceste chestiuni să treacă prin Ministerul de Interne.

R.Franasovici / 3 dec.'37

18.) Iuliu Maniu, Declarații de presă, București, 3 dec.'37

("Dimineața", 4 dec.'37)

[LD ; reîntors din Ardeal, la București, Maniu realizează din plin **atacurile, confuziile și derutaiscate de Pactul de neagresiune. Nimeni, dar absolut nimeni nu-l cruță** : de la extrema stânga la extrema dreapta. Imperturbabil, Maniu își reafirmă convingerile.]

- ▣ **Dezinformări de presă ; cenzură ;**
- ▣ **Remediu : intensă acțiune de informare directă .**
- ▣ **Pactul de neagresiune**

Doc.integral : [fișier PNT XV](#)

lul.Maniu / 3 dec.'37

▣ **Pactul de neagresiune**

"În ce privește **înțelegerea electorală** pe care **am avut plăcerea s-o închei** cu d-nii **George Brătianu, Corneliu Codreanu și C.Argetoianu** , cred că nu mai este necesar să accentuez că **ea nu tulbură întru nimic** , **nici ideologia noastră de partid** , **nici ideologia noastră politică** , pe care **le-am menținut cu toții pe deantregul**.

" **Toate declarațiile mele, ale d-lui Corneliu Codreanu , ale d-lui George Brătianu, ale d-lui Argetoianu , dovedesc în mod perfect că ne-am menținut cu toții libertatea de opinii și acțiune, obligându-ne exclusiv să apărăm în comun libertatea și curătenia alegerilor .**

" Prin aceasta , cred că **servim** nu numai interesul nostru de partid, ci al **tuturor partidelor** și, în primul rând , al **țării și al buneii sale reputații**.

De aici rezultă că **toate informațiile de sens contrar sunt absolut lipsite de temei**

și că eu **n-am spus și n-am putut spune** ceea **ce mi se impută**

că ași fi vorbit la ședința comitetului executiv de la Cluj. [-----]

" Este foarte interesant și mă găsesc înaintea unui **fenomen care mă amuză** ,

că cu ocazia aceluiaș discurs, **unele ziare îmi atribuie** declarații care m-ar caracteriza

ca **om de dreapta** , iar altele , prin care sunt prezentat ca **unul care stau prea la stânga**.

"Sunt mulțumit că **înțelegerea electorală** încheiată pentru libertatea alegerilor ,

nu este și nu poate fi tulburată de aceste intrigi și sunt sigur că ea **își va îndeplini menirea** . "

lul.Maniu / 3 dec.'37

19.) **Manifest electoral** al Comitetului Secției Apărării Naționale din PNT , 3 dec.'37

(" Dimineața " 4 dec.'37) **Doc.integral : fișier PNT XV**

[-----]

Voi, **ostașii de ieri și luptătorii de mâine** , **mobilizați sub steagul PNT** , pentru marea bătălia ce o dă neamul acesta , ca **să-și păstreze dreptul și libertățile strămoșești** ;

Ascultați ! Vă vorbim noi, generalii, **generali, colonei și mii de ofițeri din rândurile PNT** .

Noi, acei care **v-am fost alături în tranșee** , sub ploaia de gloanțe,

vă chemăm pentru **marea bătălie din zilele de 20 și 22 decembrie** , [-----]

" **Să știți că oastea PNT este mare și neclintită** . **Voturile voastre** pentru lista PNT

să cadă în urne cu hotărâre , dese , neîntrerupt și fără greș , ca focul de mitralieră . [-----]

Înainte , camarazi ! **Ați desrobot Ardealul . Desrobiți acum țara** . Așa să ne ajute Dumnezeu .

Votați Cercul , semnul PNT

"Comitetul Secției Apărării naționale a PNT .

Ofițerii din PNT / 3 dec.'37

20.) **Virgil Madgearu , declarații , Cernăuți , 10 dec.'37**

("Dimineața " , 12 dec.'37)

Madgearu / 10 dec.'37

▣ **Regimul liberal = regim de dictatură lașă**

▣ **Cenzură, stare de asediu și decrete -legi**

" Prima consecință a acestei soluții , o constituie **repetarea mijloacelor de violență electorală și a metodelor de falsificare a alegerilor** , ca **guvernul să obțină 40 %** .

Am socotit că **lecția dată** de noi prin **libertatea alegerilor din 1928** ,

prin scoaterea administrației , magistraturii , jandarmilor și poliției de la **complicitatea cu partidele politice** , în vederea falsificării alegerilor , va fi deapănarea **un patrimoniu național al acestei țări** .

Ne-am înșelat ! Ne vom întoarce în aceste alegeri la metodele de falsificare , practicate în 1922. **Ne-am întors la sistemul de dictatură lașă** , inaugurat de Ion I.C.Brătianu [-----]

Madgearu / 10 dec.'37

▫ **Situație anormală - soluție anormală**

▫ **Siluirea voinței poporului**

" S-a pus întrebarea aici la **Cernăuți** , de către **un om politic** , pretins apărător al democrației , [LD : Gr.Iunian, 29 nov. Vezi mai sus] cum de e posibil ca **Partidul Național-Țărănesc** , care-și zice democratic, să încheie **o alianță** cu partidul "**Totul pentru Țară**" , reprezentantul **concepției dictatoriale ?**

" Ei bine, se poate ! La situații anormale, soluții anormale !

Ne găsim într-o **situație anormală** . **Voința poporului este siluită** .

Stăm în fața unor **alegeri** în care vor fi aplicate **toate metodele de falsificare** . [-----]

A și spus un liberal că , din moment ce Regele a găsit soluția acestui guvern, poporul trebuie să se conformeze . Și dacă nu vrea poporul, se va recurge la o corectare , prin oarecare metode .

Deci , ceea ce ne interesează interesează , în primul rând, **e să asigurăm, pe orice cale, libertatea și corectitudinea alegerilor .**

[-----] **Lupta e deschisă . E lupta democrației** contra **dictaturii lașe** . **Toți care cred în democrație, trebuie să fie alături de noi .**" [-----]

Virg.Madgearu / 10 dec.'37

21.) Intruniri electorale PSD+PSU + sindicate , 11 dec.'37

("Dimineața" , 12 dec.'37)

[LD : în conformitate cu linia adoptată, întrunirile electorale transmit acel mesaj :

eșecul listelor unice democratice ; lista PSD+ PSU cu semnul triunghiul ; demascarea PNT ca partid burghez nedemocratic ; **condamnarea pactului de neagresiune .**

Noutatea : demascarea comuniștilor că ar fi aderat la Pactul Maniu - Codreanu ;

analogia cu momentul trădării petrecute în **Germania** , care a facilitat venirea lui **Hitler** .

Doc.integral : **fișier PSD -III** -

A. Întrunire muncitorească , sectorul Galben

Ion Bâzga (PSD, sind. tâmplarilor) : **trădarea democrației de PNT** ;

trădarea muncitorimii de PCR

B . Întrunire muncitorească în sectorul Negru

Niculescu -Dolj (PSD) : demascarea cartei Maniu -Codreanu **-comuniști**

Ion Vechilu (PSD) : **partid de clasă ; PSD ; semnul triunghi .**

C . Întrunire muncitorească în cartierul Grivița

Dumitru Vâjoreanu (PSD) : **Front muncitoresc de clasă** : PSD + PSU

Ștefan Voitech (PSU) : **lupta antifascistă ; inconștiența comuniștilor**

PSD + PSU + sindicate / întruniri electorale / 11 dec.'37

▫ **Decret** : reintroducerea **stării de asediu** , **noaptea de 11/ 12 dec.**

22.) Întruniri electorale , Declarații și cuvântări , Brașov. 12 dec.'34

Întrunirea guvernamentală :

Al.Lapedatu (PNL) , **Voicu Nițescu** (Fr.Rom.) , **N.Iorga** (PND)
("**Dimineața** " , 33, nr. 11.130, 14 dec.'37)

Redacția / Brașov, 12 dec.'37

Lupta electorală care se desfășoară cu multă intensitate în **regiunea noastră** ,
a înregistrat astăzi **o fază din cele mai importante** .

Pe teren electoral, **s-au întâlnit la Brașov demnitari a numeroase partide**
care au reușit să adune **un public neobișnuit de numeros**.

Întrunirile s-au ținut în sălile "**Reduta**", "**Astra**" și "**Mielul Alb** "

La sala "**Reduta** " a avut loc **adunarea convocată de guvernamentali**,
la care au participat **cca 5.000 de persoane**. Publicul, neavând loc în sală,
s-a instalat **un megafon prin care s-a difuzat mulțimii cuvântul oratorilor** .

Primul care a făcut un **expozeu** asupra **situației politice** , a fost **Al.Lapedatu** ,
răspunzând totodată și cuvântării d-lui **Maniu** , rostită duminica trecută **la Brașov [5 dec.]**

[LD : **adunare guvernamentală făcută în aproape exclusivul scop**

de a contracara propaganda lui Maniu în Ardeal, de a.- l compromite , de a-l discredita.
Ca să fie cu efect, sunt scoși la " înaintare" doi onorabili ardeleni - **Lapedatu și Nițescu** -
și **ranchiunosul vechi tovarăș , Nicolae Iorga**.

Este adevărat că **Maniu procedase la fel**.

Cei trei reușesc să facă o " execuție" în toată regula.

Dar , oare , **adevărurile lor - uneori pertinente** - câtă valoare morală au ?]

Al.Lapedatu / 12 dec.'37 **Doc.integral : fișier PNL XII**

▣ **PNL-PNȚ : Alegerile administrative .**

▣ **PNL , Coroana, Dinastia.**

▣ **Guv.Tătărăscu -guvern antidemocratic ?!**

▣ **Stare de asediu ! Cenzură ! Decrete -legi !**

Voicu Nițescu / 12 dec.'37 **Doc.integral : fișier Fr.Românesc**

▣ **Guvernul Tătărăscu**

▣ **Front național românesc !**

" Noi cei din **Frontul Românesc** am propovăduit o **încetare a învrăjbirii**
dintre **organizațiile politice naționale**, în fața pericolului ce ne amenință .
Ar fi o **bună încheiere a forțelor naționaliste** .

Datoria noastră este de a lăsa **pe ultimul plan gruparea și partidul**,
și să punem **pe primul plan interesele țării și interesele neamului nostru românesc**.

" Pentru aceasta **nu ne-a fost greu să încheem un cartel electoral cu partidul liberal** ,
cu atât mai mult cu cât **în acest front de apropiere și înțelegere frățească**

se găsește și d. prof.Iorga .Noi am ajuns să ne dăm seama că

salvarea și fericirea acestei țări , nu stă decât în **înțelegerea noastră** ,
a acelor care ne dăm seama de rolul important al **unirii tuturor forțelor naționale"**

////////////////////////////////////

Nicolae Iorga / 12 dec.'37 **Doc.integral : PND - III**

▣ Maniu : republică caragialicească

▣ Tineretul nu cu "trupe de asalt", cu "mistere" și violențe trebuie să preia conducerea țării !

[LD Iorga , ca de obicei , vorbește în parabole. Aici, parabola cu generațiile " istorice" Numai că , dacă lui Maniu îi spune pe nume , și-l micșorează fără cruțare, despre tineretul " trupă de asalt" ... face doar aluzii , altfel înțelepte , dar , spre ex, nu rostește numele lui Codreanu , deși se referă la el !]

" Trebuie să mergeți aici în Ardeal lângă oameni care vă reprezintă interesele, și nu după acei care , în momente de acestea, lucrează contra Domnitorului țării, pentru o republică caragialească .

" Pentru că eu sunt părintele și chiar bunicul tineretului de astăzi, mă adresez acestora și le spun că ei sunt trupele de asalt , dar steagul tot noi îl ținem peste mormântul acelor care s-au jertfit pentru noi .

Câtă vreme trăim noi , n-aveți nevoie de nici un mister, n-aveți nevoie să împrumutați formule străine, sau să întrebuițați violențe care să vă dea conducerea țării .

" Cu bătrânii în frunte, tineretul nostru își poate face intrarea triumfală în istoria țării , astfel încât ei vor ieși în momentul când noi îi așteptăm să-i promovăm ca urmași ai noștri.

" Eu mă îndrept cu încredere către tineretul nostru și îi spun :

veniți fii buni alături de înțelepciunea noastră , pentru ca să întărim țara , pentru care au murit atâția înaintași ai noștri "

N.Iorga / 12 dec.'37

////////////////////////////////////

Adunarea de la Brașov : Iapedatu, Nițescu , Iorga // 12 dec.'37

23.) Întrunirea PNȚ din sala " Marna" , zădărnicită , duminică, dimineața , 12 dec.'37

dr.Lupu, Gr.Filipescu, Iul.Maniu - declarații la balconul Clubului

("Dimineața" , an 33, nr. 11.130 , 15 dec.'37 + foto : balconul cu personalități ; mulțimea sub balconul clubului)

[LD 29 dec. 2003 . Zămbesc de o coincidență tulburătoare : atmosfera și fotografiile îmi amintesc de adunarea PNȚ zădărnicită de FSN prin 1990 , când de la balconul sediului PNȚ , Petre Roman urla : < s-au demascat ! s-au demascat ! > , iar " urmașul lui Maniu, Corneliu Coposu, era transportat cu tab-ul !]

[LD : În noaptea de 13 / 14 dec.'37 , se reintrodusese starea de asediu .

Măsura, pusă în aplicare de Gabriel Marinescu , aplicată cu atâta duritate contra PNȚ, a lui Maniu, nu putea să aibă ca efect decât o reacție de bumerang.

Nu știu dacă gazele lacrimogene au țâșnit din același ordin .

Presupun însă că , discursul radiofonic amenințător a lui Tătărescu (la adresa lui Maniu)

asociat cu gaze lacrimogene și trupe de ordine (jandarmi, polițiști, infanteriști)

a îndârjit bucureștenii, electoratul din țară , și va duce , în mare parte , la eșecul guvernului în alegeri .

În ce-l privește pe Maniu , pe lângă cunoscutele sale lozinci de mobilizare

- democrație, monarhie constituțională , dreptate socială -

dă dovadă de prudență ipocrită (argument diplomatic, aluzie piezișă) atunci când

disociază guvernul " dictatorial" sau " personal" ... de Suveranul la care nu ajunge

glasul poporului ! În rest , retorică specific electorală] Doc.integral : [fișier PNT - XVI](#)

Redacția /

▣ Întrunirea de la Marna

[Forțele de ordine - coordonate de Gabriel Marinescu !](#)

[Incident cu gaze lacrimogene](#)

[Spre clubul central PNT !](#)

dr.Lupu /

▣ "Palmele fasciste" !

▣ Răzbunarea la vot !

Grig.Filipescu /

▣ Guv.Tătărăscu = regimul oamenilor fără caracter

▣ Revolta generală, conștiința cetățeneascăva izbândi

dr.Lupu /

▣ Guvernul va cădea în cap !

▣ Maniu = omul reprezentativ al României

Iuliu Maniu /

▣ Gaze lacrimogene pentru cetățeni!

▣ Democrație, monarhie constituțională , dreptate socioală

Iuliu Maniu / Declarații de presă /

▣ Ridicarea și reintroducerea stării de asediu

▣ Glasul poporului să ajungă la Suveran !

Întrunire PNȚ / 12 dec.'37

24) **Gh.Tătărăscu** , discurs radiofonic, înfăptuiri, program , 12 dec.'37

Răspuns la criticile lui Maniu .

(" Dimineața " , an 33, 14 dec.'37 + foto Tătărăscu la microfon)

Doc.integral : fișier **Guvern Tătărăscu - XV -**

[LD : Analizând acest discurs radio-difuzat al lui Tătărăscu , la o impresie grăbită , poți spune :

pin-pong electoral ! filipică tătărăsciană ! plata și răsplata față de Carol II !

poliță plătită lui Maniu ! În realitate , este puțin din fiecare , dar mult mai mult .

În tot discursul său, Tătărăscu **nu are o vorbă de spus** la adresa **cuziștilor, a legionarilor, a giorgiștilor , a țărăniști -radicalilor, a social -democraților, a corporatiștilor, a agrarienilor , a minorităților** , ș.a. și ai liderilor lor , fie ei **Goga, Cuza,Gh.Brătianu , Iunian, Manoilescu, Argetoianu**, Nu ! Ca și **Maniu** , a cărui țintă era PNL , **Tătărăscu** are o singură țintă : PNȚ .

Maniu revenise în lupta politică , redevenise președinte al PNȚ, aparent cu acest unic scop : **demolarea guvernului Tătărăscu și a camarilei ;**

Tătărăscu nu este șeful PNL , apără guvernul și pe MSR Carol II , și aparent are acest unic scop : **să împiedice succesul lui Maniu .**

Rezultatul imediat al acestui **duel electoral** ... urma să determine alegătorul român , peste doar o săptămână (20 dec.) , cui să acorde votul !

Cele două mari **partide istorice , democratice și de guvernământ** s-au **anihilat** reciproc , s-au **compromis** reciproc , s-au **demolat** reciproc .

Pe marginea lor , **celelate partide** și-au alăturat glasul la această demolare , și au încercat , fiecare **după forță și program** , să **capteze alegătorii captivi, desamăgiți, derutați .**

Rezultatul a fost pe măsură .]

Gh.Tătărăscu / 12 dec.'37

▣ **Campania electorală**

" **Lupta electorală** este în **plină desfășurare .**

Pretutindeni **se ciocnesc programele , criticile și făgăduelile , pasiunile și interesele .**

În decursul acestor lupte s-au **rostit critici și observațiuni obiective ,**

privitoare la **guvernarea noastră din trecut și la programul de guvernare pentru viitor .**

" Am datoria să **privesc cu mulțumire și cu recunoștință aceste critici și aceste observațiuni ,** întrucât el constituiesc și **un imbold și un îndreptar .**

" În același timp. însă, **s-au rostit și critici nedrepte** , care , **alterând adevărul,**

au drept scop **crearea unei atmosfere defavorabile guvernului.**

Pe această cale **voiesc să răspund acestor critici .** " [-----]

Gh.Tătărăscu / 12 dec.'37

▣ **Acuzele lui Iuliu Maniu**

" În afară de criticile privitoare la **înftuirile de ieri** și la **programul de mâine** al Guvernului, s-au pornit și **atacuri** care nu au nimic programatic , urmărind numai **semănarea urii și ațâțării .**

În capul celor care organizează aceste atacuri s-a așezat d. Maniu .
Regret mult că sunt silit să citez un nume propriu în această expunere .
Dar când guvernul este atăcat , în felul cum a fost atăcat , de dl Iuliu Maniu ,
sunt dator să indic numele agresorului și să uzez de toate mijloacele de apărare ..
" Voi examina în fața țării, toate acuzațiunile aduse guvernului de dl Iuliu Maniu ,
și voi descoperi mobilul acțiunii sale . [-----]
Gh.Tătărăscu / 12 dec.'37

Alegerile administrative

< S -a ofensat națiunea ! > , strigă totuși dl Maniu .

În ce constă această ofensă ?

D.Maniu pare că voește să susțină că d-sa reprezintă națiunea , fiind că partidul d-sale a înregistrat în ultimele alegeri administrative un vot de 28 % din totalul voturilor exprimate .

Susținerea acestei teze nu poate impresiona nici o judecată obiectivă .

Alegerile administrative nu sunt , într-adevăr, decât într-o măsură secundară un indicator al voinței națiunii, mai ales când ele nu s-au efectuat pe întreaga țară .

Aceste alegeri se fac pe baze gospodărești și pe bază de asocieri locale, ce n-au nimic politic.

" Să admitem că aceste alegeri ar fi putut constitui un indicator.

Ce au indicat aceste ultime alegeri ?

În fruntea clasamentului politic stă Partidul Național -Liberal, a cărui emanațiune este guvernul actual. Așa dar, dacă ar fi să tragem o concluzie politică din aceste alegeri, aceasta nu ar fi decât în favoarea PNL și deci a guvernului.

Partidul d-lui Maniu, având concursul altor grupări și forțe electorale , s-a clasat al doilea ; iar celelalte partide în luptă , reprezintă mai mult decât partidul d-lui Maniu .

" Poate, în asemenea condițiuni , dlManiu vorbi în numele națiunii ?

Domnia sa poate vorbi în numele a 28 % din națiune, a cărei onoare înțelege să o apere, căci restul, adică imensa majoritate a națiunii a respins perspectivele guvernării d-sale .

Prin urmare , greșește dl Maniu când susține că soluțiunea adusă crizei din noiembrie este o ofensă adusă națiunii .

Ofensă adusă națiunii poate fi numai declarațiunea d-lui Maniu , care voește să identifice națiunea cu cele 28 % procente ale partidului d-sale !

[-----]

Gh.Tătărăscu / 12 dec.'37

Maniu : Pact de neagresiune cu Garda de Fier !

" În această linie de preocupări ,d- l Maniu ar putea mult mai util

să îndrepte focul criticilor asupra propriilor sale acte și să-și recomande personal și sinceritatea și linia dreaptă pe care le recomandă altora.

" Democrat și inamic al dictaturii ,dl Iuliu Maniu face pacte de neagresiune cu vrăjmașii democrației și cu propovăduitorii dictaturii.

Partizan al politicii externe tradiționale d-sa face pacte de neagresiune cu acei care vor dislocarea acestei politici .

Dacă această atitudine înseamnă linie dreaptă , să răspundă d.Iuliu Maniu care este definiția liniei în zigzag ,

și dacă această atitudine înseamnă sinceritate ,

să răspundă d.Iuliu Maniu care este definiția ipocriziei ? "

[-----]

Gh.Tătărăscu / 12 dec.'37

▣ Legenda forțelor oculte

" În sfârșit, dl Iuliu Maniu formulează încă un cap de acuzare , afirmând că guvernul actual , ca și guvernul trecut , ar fi instrumentul unor forțe oculte.

Cunosc această legendă . Ea a fost întrebuițată ca armă de șantaj în mâinile câtorva iresponsabili , dar nădăjdusese că inconștiența se va fi ostenit și desarmat , răpusă de evidențe , și că această legendă va fi murit - și pentru totdeauna.

" Ea a reînviat însă o dată cu **reapariția d-lui Iuliu Maniu** și a fost din nou **transformată în armă de agitare** . Masca trebuie să cadă azi de pe fața ipocriziei .[-----]
Gh.Tătărăscu / 12 dec.'37

▫ Manifestarea morbidă a lui Iuliu Maniu

" Domnul Maniu însă **atacă** ceea ce **orice Român trebuie să apere** .
D-l Iuliu Maniu **ofensează** ceea ce **orice Român respectă și idolatrizează** .
Dl Iuliu Maniu este astfel , **față de comandamentele demnității naționale, un infractor** .
" În fața acestui **mare infractor** , **țara întreagă trebuie să ia atitudine** .
Și îndrăzneala are o margine și impunitatea are un fârșit .
Nu se poate tolera ca , numai **pe temeiurile serviciilor ce a putut aduce cândva țării sale, un om să poată batjocori** cele mai sfinte simțăminte ale neamului.
O reacțiune este necesară .

Chem toate conștiințele românești pentru ca să o facă ,
și astfel să **curme** cu un ceas mai curând **această manifestare morbidă care nu cunoaște precedent în istoria noastră politică**

D.Iuliu Maniu va înțelege , poate, în acest ultim ceas ,
că nu are dreptul să abuzeze de toleranța acestui popor
și **va înțelege** , poate, că în noua sa acțiune,
se face complicele vrăjmașilor din afară și vrăjmașilor dinăuntrul ai Statului nostru ."

[-----]

Gh.Tătărăscu / 12 dec.'37

▫ Apel la încredere în guvern

" Cu aceste **scurte observații**, sugerate de **cea mai nedreaptă și pătimasă dintre campanii**, cer în numele guvernului , **încrederea tuturor oamenilor de bună credință** .

" **Nepăsători în fața coalițiunii urei și a neputinței** ,

vom merge pe drumul nostru , pe drumul biruinței prin muncă .

Noul program de înfăptuire va fi pus în executare **imediat după alegerile generale** .

Acest program **va fi executat până la capăt** .

Nu ne vom lăsa impresionați nici de agitații , nici de amenințări .

Mâna guvernului , care nu știe **nici să tremure și nici să șovăiască** ,

va stăpâni , ca și până astăzi, și **oamenii și împrejurările** și va asigura mai departe țării liniștea și ordinea de care are nevoie pentru propășirea și consolidarea ei .

Conștiinți de forța noastră , privim cu încredere viitorul , neclintiți în hotărârea noastră de a ne face **datoria în slujba Regelui și în slujba Țării "**

Gh.Tătărăscu / 12 dec.'37

25.) **CZCodreanu** , **Un protest public** , / **În apărarea lui Maniu *** /14 dec.1937

Corneliu Zelea Codreanu , **Circulări și Manifeste** , 1927-1938 ,
Colecția "Europa" , **Ion Mării** Munchen, Ediția a 5-a, 1981 , p. 225

▫ Un protest public : în apărarea lui Maniu (p. 225)

" Duminică s-au ținut în țară, în Capitală și la Radio, **zeci de discursuri** ,
toate lovind în Iuliu Maniu ,

în timp ce **el a fost împiedicat** , cu gaze lacrimogene, **de a vorbi** .

A ataca din zece părți un om - orice păreri ar avea el - punându-i în sarcină

mai mult decât merită, și în același timp interzicându-i a se apăra,

este un act de lașitate care înalță pe cel atăcat și înjosește pe toți atacatorii lui .

Dacă prin ilegalități cineva mai poate birui, lașitatea n-a ridicat nici o dată biruitori .

Cei ce uzează de ea , sunt condamnați la înfrângere "

CZC / 14 dec.'37

26.) **dr.Lupu** - un interview (luat de **G.Dinu**) 15 dec.'37

("Dimineața" , 14 și 16 dec.'35 + foto medalion dr.Lupu)

Gh.Dinu /

Gazele otrăvitoare de la Marna au lăsat urme asupra celor cari au participat la manifestația național -țărănistă de la Marna . **Dr.Lupu este reținut acasă** , pentru un **tratament de dezintoxicare** . El **trebuia să fie la Chișinău**, pentru a lua cuvântul la o întrunire din capitala Basarabiei . L-a vizitat acasă [**adică la hotel**] și i-a luat un interview :

Dr.Lupu / 15 dec.

▣ **Campania electorală, represiunile.**

"Oricât aş fi fost de pesimist asupra **evoluției politice interne** în România, **nu mi-am închipuit** că vom ajunge să trăim aceste vremuri . Am dus lupte violente. În cei **10 ani** de după război, și **alți 7-8 ani** după aceea, am cunoscut **atacurile armatei** , puse în slujba guvernului , împotriva opoziției , **samavolniciile jandarmilor** și toate mijloacele cari **nenorocesc și pătează viața publică a României** .

Responsabil atunci era **șeful de partid** , **șeful guvernului**.

Exista , totuși, atunci, **simțul măsurii** , chiar în **materie de abuz** .

Dr.Lupu / 15 dec.

▣ **Defăimătorii lui Maniu**

" **Să fabrici decret special** pentru o **adunare** , în care aveau să vorbească **Iuliu Maniu** și **Grigore Filipescu** , **să desfășori cu tancuri, tulumbe** și la urmă cu **gaze** (avem mostrele) , și toată această paradă , **comandată în văzul tuturor** [**vizat Gabriel Marinescu**] , iar **seara** , confortabil, în fotoliul tău de prim ministru , **să te instalezi la Radio** , pe care **îl refuzi adversarilor** tăi, și **să califici ca infractor** pe omul care are **rolul istoric știut** în alipirea Ardealului , este , într-adevăr, **lucrul cel mai revoltător** .

[-----]

" Apoi toată **liota de defăimători** ai lui Maniu, începând cu **oameni** de la a căror vârstă și situație intelectuală **te așteptai să fie nițel mai obiectivi** [**aluzie la Iorga și Lapedatu**] și sfârșind cu **minusculul Tilea** [**în Fr.Românesc, cu Vaida**] , e într-adevăr **un spectacol trist și dureros** .

Și toată această **încăerare grozavă** , de **patimi fără frâu** ,

în care **se uită până și faptul că suntem români de același sânge, credință și lege**, în niște **împrejurări externe atât de tragice**, și atât de **pline de pericole** pentru țara noastră, întrece orice închipuire și **umple sufletul de desnădejde** . "

[-----]

Dr.Lupu / 14 dec.'37

27.) **Gr.Filipescu** , **Manifestul** Partidului Conservator ,16 dec.' 37

(" Dimineața" , 16 dec.'37)

[**LD** : probabil a fost lansat la începutul campaniei, dar este publicat în acest număr.

Manifestul este o **justificare a cartelului electoral încheiat cu PNT** .

Este simplu, clar și surprinde **motivațiile esențiale ale alianței** .]

Gr.Filipescu / Doc.integral : **fișier P.Consrv. II**

▣ **Pentru un alegător conștient, liber și curajos**

▣ **Naționalism intransigent dar generos cu minoritățile**

▣ **Politică externă tradițională**

▣ **Domnia legilor și tăria caracterelor**

" **Cetățeni** .

Cuvântul acesta cu care în deobște vi se adresează partidele politice, în timpul luptelor electorale, are astăzi un deosebit interes.

Cetățean adevărat e numai omul care , alături de tributul pe care munca sa îl aduce economiei naționale, **înțelege să aducă** totodată politiciii generale ,

contribuția judecătii sale libere și curajoase . [-----]

" Iată în puține cuvine , al căror înțeles vă rog **să-l cercetați cu atenție, judecată și conștiință** , motivele pentru care vă cer **să luptați în aceste alegeri** ,

cele mai însemnate de la război încoace,

și **să votați listele Partidului Național -Țărănesc , cu semnul : cercul** .

Gr.Filipescu, șeful Partidului Conservator. / 16 dec.'37

28.) **Iuliu Maniu** , **Cuvântare electorală , Sibiu, 17 dec.'37**

("Dimineața",18 dec.1937),[Documentar ISISP , , 1934-1940 , p.416-420]

[-----]

Maniu / 17 dec.

▣ **Guvernul Tătărescu =catastrofă pentru țară.**

Ce ne deosebește pe noi de PNL ?

Noi suntem **democrați**----ei,nu.

Noi suntem pentru **descentralizare**----ei ,nu.

Noi suntem pentru **dreptatea socială** ----ei,pentru capitalismul liberal

Noi vrem **etatizarea fabricilor** care produc ptr.stat--ei le-au dat partizanilor

Eu am fost **împiedicat să vorbesc la radio**----Tătărescu a vorbit.

Eu sunt **cenzurat la ziare** ---ei,nu.

Maniu /

▣ **Pactul de neagresiune .**

Am făcut pact cu "**Garda de fier**",nu pentru aceleași credințe,

ci pentru **a garanta libertatea alegerilor**. [-----]

Maniu / 17 dec.'37

29.) **Corneliu Zelea Codreanu** , **Un răspuns ; Circulara 119 , 18 dec.'37**

Cercul și Manifeste ..., Munchen, Ediția a 5-a, 1981 , p. 225-229

CZCodreanu / 18 dec.'37 / Precizări și lămuriri /

▣ **Între cuziști și legionari :**

▣ **Pactul de neagresiune = apărarea jidanilor ?**

" **Conducerea** Partidului Național Creștin **a ordonat** membrilor săi

ca **să oprească pe jidani de la vot** . În ziare , niște **domni naționaliști** , mă ispitesc cu vechea și cunoscuta viclenie iudaică :

< Ce va face Codreanu ? Va da ordin legionarilor săi ca să ia apărarea jidanilor

, năpustindu-se asupra lăncierilor Național -Creștini ?

Iată întrebarea la care am vrea să avem un răspuns . >

" **Vă răspund** , domnilor, **nu pentru că mă somați dvs**, ci pentru că **nu voiesc să rămân** nici o dată **dator cu nimic , nimănui** . Și **răspunsul meu este acesta** :

< Nu, legionarii nu vor apăra pe jidani .**Membrii Partidului Național -Creștin sunt liberi să-i oprească de la vot** . **Observ însă că pe dvs vă preocupă mai mult voturile legionarilor ,decât voturile jidanilor . >** "

[-----]

Așa , bunăoară, un < **bun prieten** > , repeta sentențios această întrebare :

< **Să răspundă d. Corneliu Codreanu dacă pactul pentru asigurarea libertăților alegerilor , nu înseamnă apărarea voturilor jidănești ! >**

"Răspund : De 17 ani, eu și cu camarazii mei , n-am intrat într-o prăvălie jidovească , deși am trăit în Iași, nu am vorbit cu un singur jidan , pentru că i-am considerat , pe acest pământ , ca vrăjmași ai nației mele.

Asta era nelămurirea d-tale ? Că eu cer libertatea la alegeri pentru jidani ?

Că o să-i oprești d-ta și eu o să-i apăr ? Nu, domnule ." [-----]

CZCodreanu / Circulara 119 / Precizări și lămuriri

▣ **Capitularea legionarilor și vaidiștilor ?!**

" **Un alt < prieten > ,** musafir de câteva luni în mișcarea naționalistă (cuzistă) , **candidat pe listele** Partidului Național -Creștin, mă binecuvântează în felul următor :

< **Partidul Național -Creștin este singurul organism care se înfățișează cu un program naționalist , fără transacții,**

în timp ce celelate formațiuni naționaliste au capitulat ,

fie în mâinile liberalilor , cum e cazul d-lor Vaida și Iorga ,

fie în brațele Frontului Popular organizat de d.Maniu ,

cu concursul jidanilor și al comuniștilor ,

cum e cazul partidului " Totul pentru Țară "

de sub conducerea d-lui Corneliu Zelea Codreanu .>

"Numele acestui < prieten> este Ion Sân -Georgiu, profesor universitar.

L-am dat în judecată pentru calomnie , și-l voi ține minte ,

după cum și voi legionarii veți ține minte pe toți acei ce au îndrăznit

să vă acopere cu noroi , ca să nu vă vadă țara carnea vie a rănilor voastre "

" Un alt < prieten > se întreabă ironic , insultându--mă,

dacă nu are dreptul < să discute > pactul de neagresiune.

Îi răspund : Ai dreptul să discuți , să ofensezi și să calomniezi , după cât are dreptul un cofetar ca să discute măsurile strategice ale unui comandant de trupe în timpul războiului .

Și, în orice caz, unui om care conduce o trupă și răspunde ,

și care a dat dovadă de bună-credință , poate și de pricepere,

trebuie să i se acorde un răgaz măcar de o lună ,

iar nu să-l palmuești și să-l ataci cu rea credință din primul moment .

" Cred că e drept, dacă cer să fiu palmuit la urmă, chiar de acești domni ,

și bătut cu pietre ,după ce se va dovedi greșala tactică pe care am făcut-o "

[-----]

CZCodreanu / 18 dec.'37

30.) Manifestul către muncitorime al **PSD** și **P.S.U.**, **19 dec.1937**

("Dimineața", 19 dec.'37) [Documentar ISISP,p.420-422]

/Organizațiile din Capitală ,pentru **Lista nr.11 ,semn triunghi.**

[-----]

A târî clasa muncitoare în **tabăra național-țărănistă,**

înseamnă trădarea socialismului, trădarea clasei muncitoare,

pornire spre o nouă lichidare în felul celei de odinioară a "generoșilor".

Numai **socialismul** poate impune **zăgaz** contra **fascismului în ridicare,**

cu care **pretinșii democrați ,fac pact de neagresiune.**

Alianța dintre **fascism și democrație ,**

înseamnă **jertfirea democrației și muncitorimii în folosul fascismului.**

/ Feriți-vă de fasciști,de liberali,de național-țărăniști,

de orice partid politic,în afară de socialiști.

PSD/ dec.'37

31.) Gr.Iunian *, **Declarații de presă / evenimente politice / alegeri /** , 19 dec'37

("Dimineața " , 33, nr. 11.136, 20 dec. + foto-medalion Gr.Iunian)

Gr.Iunian / 19 dec.'37 **Doc.integral : fișier PRT -II -**

***Notă:** George Alexianu/ 1940: legea electorală din 1926

▣ Frontul electoral guvernamental : Liberalii ... Iorga , Vaida ...

▣ Frontul electoral al opoziției : PNT + Totul pentru Tară

▣ Colaborarea cu Coroana

[-----]

Redacția "Dimineața" , 20 dec.'37 /

DI **Gr.Iunian**, președintele Partidului -Radical -Țărănesc, restabilindu-se în urma boalei ce a avut , a convocat ieri pe **reprezentanții presei** cărora le-a făcut **o serie de declarații** cu privire la **evenimentele politice** din ultimul timp și **atitudinea partidului** său față de ele.

După ce a arătat că nădăjduia să poată întreprinde o campanie electorală vie,

spre a lămuri de ce **a preferat lupta grea de opoziție,**

refuzând propunerea de colaborare la guvern a d-lui Gh.Tătăărăscu ,

președintele PRT a deplâns faptul că , **din pricina bolii** sale nu a putut participa decât la **o singură întrunire**, și anume, la Cernăuți .

[-----]

▣ **Regim constituțional parlamentar ?!**

▣ **Regim odios de dictatură lașă !**

" Ne-am dat seama că **o modificarea situației economice** nu este cu puțință

atâta timp cât nu vom instaura în România **un regim realmente democrat .**

E adevărat că **cercetătorii textelor noastre constituționale** ar conchide că în România **există o așezare democrată, regim constituțional parlamentar .**

Cameră aleasă pe baza **sufragiului universal** , cu **reprezentare proporțională .**

Ce voiți mai mult ? **Aceasta este litera constituției .**

" Din nefericire , **practica e alta** . Ea a dus la **cel mai odios regim** , al unei **dictaturi lașe** ,

cu răspunderea **guvernelor abuzive** degajată asupra unui **parlament**

care este **lipsit de inițiativă** și e **supus orbește guvernului** care-l alege ,

sau , mai bine zis, care-l numește ."

Gr.Iunian / 19 dec.'37

▣ **Lupta pentru modificarea legii electorale ***

După ce amintește **falsificarea regimului democratic**, el spune că această falsificare

amenință regimul parlamentar. Partizanul regimului dictatorial au prins curaj

și **s-au format partide** cu scopul de a lupta

pentru **înlăturarea regimului democrat parlamentar.**

" Am crezut că , în aceste împrejurări , **se impunea** mai mult ca oricând

lupta pentru instaurarea unui regim real democrat.

Am cerut modificarea legii electorale și apoi, pe temeiul unei legi cinstite ,

cu **reprezentare proporțională reală** , să se facă **alegeri libere** ,

prezidate de un guvern care să ofere toate garanțiile.

Interese egoiste de partid au împiedicat partidele ce se afirmă democrate

- menționez PNL și PNT - **să sprijine această formulă de succesiune ,**

singura democratică și necontestat constituțională ,

singura democratică și necontestat constituțională ,

dat fiind că **nici un partid nu întrunise** în precedentele alegeri județene ,

peste 50% ,pentru **a fi îndreptățit să reclame puterea .**

" **O înțelegere a diferitelor puteri s-ar fi impus**, căci în acel parlament

nici un partid n-ar fi împlinit 40% .

Înțelegerea s-ar fi constituit pe baza unui program de lucru.

Guvernele ar fi fost ale țării , nu al partidelor și, în special, a clientelei lor politice

" A precumpănit , însă o altă soluție .Avem din nou un guvern de partid.

[-----anomaliile frontului electoral guvernamental -----]

" Și să nu se uite un lucru : **acest trist și imoral spectacol este rezultatul fatal**

al **odioasei legi electorale** . **Un guvern**, pentru a se înscăuna definitiv,

nu are nevoie decât de **40% din voturi** , dar are neapărată nevoie de aceste 40 % .

Ele trebuie realizate cu orice preț . Cu prețul oricăror **acte politice imorale**,

și cu prețul oricăror **abuzuri** .Și de aceea nu lipsește nici de data aceasta cortegiul abuzurilor

electorale, sub toate formele. **Agenti electorali** de cea mai joasă speță sunt **promovați**

candidați . Pentru a asigura pătrunderea lor în parlament ,

cele mai sălbatice mijloace sunt folosite ."

[-----]

Gr.Iunian / 19 dec.'37

32.)CZCodreanu / 23 dec.1937

▣ **Ordin : închiderea campaniei electorale (p. 229 - 230)**

[**Circulări și ... ed.Munchen**]

Astăzi , 23 decembrie , orele 11 , d.Corneliu Codreanu , șeful Mișcării Legionare , a convocat la sediul din str.Gutenberg 3, toate gradele și funcțiunile legionare aflate în Capitală, cărora le-a citit **ordinul de închidere a campaniei electorale** .

" Legionari din toată țara și prieteni, de-a lungul frontului legionar nu s-a înregistrat nici o scădere.

Lupta s-a terminat . De la un capăt la altul al țării, legionarul , singur sau în echipă,

fără excepție, s-a purtat cu un eroism ne]ntrecut. [-----]

"În această luptă , **legionarul a făcut dovada unor mari devotamente**,

sfidând orice primejdie și sfidând moartea , devotamente care îi dau dreptul la alte victorii.

[-----] În țară, **au fost județe care au apreciat** aceste valori morale și jefele noastre de până acum ; **au fost altele care n-au înțeles nimic**.

" **În frunte stau : Capitala, Aradul, Neamțul, Timiș-Torontal, Doljul, Covurlui ,**

Rădăuți, Câmpulung-Bucovina, Cernăuți, Teleorman , Brăila, Vlașca,

Gorjul, Prahova, Turda, Hunedoara , Ialomița.

"**Cele din urmă sunt : Roman, Vaslui, Fălciu, Botoșani, Muscel.**

Ele își vor fi având locul lor întunecat în istoria biruinței legionare .

[-----]

Acum, pace și odihnă, legionari CZC / 23 dec.'37

33.) Rezultatele alegerilor parlamentare , 20 , 22 dec.'37

(" Dimineața " , 24 dec.'37 ;)

(" Parlamentul Românesc " , an VIII, nr . 255-258, 31 dec.'37)

"Dimineața " / 24 dec.'37

" **Parlamentul românesc** " / 31 dec.'37

▣ **Ipotezele în discuție**

▣ **Alegerile pentru Cameră : votanți, procente, loc, mandate**

▣ **Numele celor 387 deputați din virtuala Cameră**

▣ **Alegerile pentru Senat : votanți, procente, loc**

▣ **Alegerile pentru Senat în București : votanți, partide, loc .**

▣ **Numele celor 258 senatori din virtualul Senat**

Doc.integral : **fișier Alegeri -III-**

[**LD : 9 ian .2004 .Concluzia finală :**

Alegerile din 1937 ilustrează această tulburare firească , care , în vremuri normale, ar fi dus la **maturizarea regimului democrat în România.**

Doi vectori esențiali au complicat acest proces de maturizare :
circumstanțele galopante internaționale care au produs și dezechilibrul societății românești ,
și **tentațiile autoritariste ale regelui Carol** , a cărui domnie coincide cu ele.
Celelalte **fenomene adiacente** , au și ele doza lor de contribuție (negativă sau pozitivă)
dar decurg din vectorii semnalaiți.

Alegerile din '37 nu au fost un " accident " în evoluția democratică a României ,
Ceea ce a urmat acestor alegeri , a fost " accidentul " .

Toată bulversarea electorală cu aspect de **preludiu la război civil**
a purtat **amprenta momentului** și a primit cea mai **nefericită soluție** .

Aceasta nu înseamnă nici " scutire " de responsabilități , nici ignorarea erorilor ,
nici menajarea vinovaților , nici tragerea de învățăminte.

Din păcate , această categorie de judecăți , nu poate fi decât o subiectivitate de istoric ,
însușind subiectivitățile actorilor ... Eu încerc ...]

[**LD , 9 ian.2004** .Concluzia finală la **alegerile '37** :

Da,este adevărat , Regele Carol a făcut mișcarea fatală la succesiune,
neacordând PNT -ului guvernarea , și , deși asta asta a urmărit ,
va suporta consecințele care-l vor sili , în final , la abdicarea din 1940.

Da, este adevărat , Tătărescu a făcut jocul lui Carol,adjudecându-și guvernarea,
trădând crezul democratic,constituția, partidul, prietenii , moment de la care ,
întregă sa carieră va evolua sub semnul unor acte similare ('38, '40, '44, '46) .

Da, este adevărat , Maniu a reușit ceea ce și-a propus : guvernul liberal a fost silit
să demisioneze. În limbaj popular , *< a murit și capra vecinului ! >* ,

dar, prin Pactul de neagresiune cu Garda , **și-a știrbit prestigiul de garant al democrației**

Da, este adevărat , CZCodreanu a repurtat cel mai mare succes electoral
din istoria mișcării legionare, care însă nu-i legitima pretenția de a guverna,
și care, în conjuncturile ulterioare , vor constitui drept **pretext al lichidării sale** .

Da, este adevărat , lovitura grea a fost dată regimului parlamentar ,

intrat într-un blocaj legislativ , provocând **cea mai gravă criză politică de la război.**

Da, este adevărat , toate mișcărilor pe tabla de șah a politicii românești , din motive și în moduri
diferite , **au concurat la instaurarea dictaturii regale.**

[**LD** : _ Având în vedere **rezultatul " surpriză " al alegerilor** , cifrele care au fost publicate
diferă de la o gazetă la alta , dela o zi la alta.

Aleg și eu câteva **statistici** din "**Dimineața** " și rev."**Parlamentul Românesc** " ,

pentru a putea **să măsoar** , fie și aproximativ , **barometru politic al curentelor** ,

pe plan general sau local. Din păcate, la **nomilizarea deputaților și senatorilor aleși** ,
nu li se arată **apartenența politică** , și va trebui s-o indic eu ... ceea ce este dificil

Voi formula și câteva **ipoteze sub semnul lui " dacă "** , cu **caracter speculativ** .

Realitatea istorică va fi : **guvern de tranziție Goga** urmat de **instaurarea dictaturii regale.**]

"Dimineața " / 24 dec.'37

▣ **Ipotezele în discuție**

Ministerul de Interne a comunicat ieri rezultatele din ultimele județe .

Într-o Notă, ministerul a precizat că rezultatele au un **caracter " oficios "** ,
fiind **comunicate de prefecturi** , numai **pentru informare** .

Datele oficiale vor fi comunicate de **Comisia Centrală Electorală** ,
după cercetarea dosarelor de la circumscripții.

După cifrele comunicate , ziarul a ajuns la următoarele **concluzii** :

Ne aflăm în fața unui **fapt fără precedent** în anele noastre politice și de când există
actuala lege electorală . **Guvernul n-a obținut cota de 40 %** , dar **nici un alt partid**
n-a obținut-o, încât **să poată cineva beneficia de " prima electorală "**

Discuțiile cu privire la **cauzele** care au dus la acest grav incident politic,

care poate duce la consecințe din cele mai importante , **se fac în toate felurile.**

Regimul liberal trece printr-o forte **grea încercare** .

Unii cer ca guvernul să-și prezinte **imediat demisia** ;
Alții înfățișează **caracterul special** al **curentelor extremiste** ;
Liberalii se plâng de lipsa de lealitate a sașilor și ai **vaidiștilor** cu care s-au cartelat ;
alții se plâng că **șefii de organizații n-au fost energici** și activi ;
alții declară că **plecarea guvernului nu se va produce** , deoarece PNL are , totuși ,
cel mai mare număr de voturi , iar în parlament va avea cel mai mare grup parlamentar .
Alții lansează ipoteza constituirii unui guvern de concentrare ...
Este posibil ca , până la 17 februarie , să se dea o nouă configurație Cabinetului ,
având caracterul unui "guvern de concentrare "

▣ Prevederile Legii electorale

Art.90 , paragraf B :

**" Nu se declară nici o grupare majoritară în cazul când
nici una din ele nu a obținut procentul de 40 % din voturi ,
precum și în cazul când două grupări au paritate de procente "**

Art.93 prevede :

**" În caz când nu s-a declarat nici o grupare majoritară ,
mandatele se împart între toate grupările ,
proporțional cu procentul de voturi obținut de fiecare din ele "**

Art. 91 , aliniat 2 spune :

**" Acest calcul se obține înmulțindu-se numărul mandatelor de atribuit în circumscripții ,
cu procentul de voturi obținut ; fracțiunile zecimale mai mari ca 0,5 se rotunjesc la o unitate ,
iar cele egale sau mai mici ca 0,5 se suprimă "**
"Dimineața" / 24 dec.'37

▣ Totalizări pe țară

Votați2.700.000

Formațiunea	Voturi	Procentaj	Loc	Mandate
Guvernul +cartel	971.000	37,5 %	1	142-145
PNT Iul.Maniu	530.000	19,40%	2	77
PNL- Gh.Brătianu	107.000	4,32%	6	12
PNC -Goga Cuza	260.000	9,70%	4	35
Totul pentru Țară -CZCodreanu	430.000	16,098 %	3	62
PRȚ Gr.Iunian	58.793	2,21%	7	8
P.Agr.-Argetoianu	42.979	1,61 %	8	da
P.Maghiar	117.892	4,43%	5	
P.Evreesc	34.849	1,31%	9	
PSD +PSU	22.740	0,85%	10	3-4
P.Poporului -Averescu	21.775	0,81 %	11	da

" Parlamentul Românesc" / 31 dec.'37

▣ Alegeri Cameră .Totalizări pe țară

Alegători înscriși 4.649.163

Votați 3.071.705

Absenteiști1.577.458

Formațiunea	Voturi	Procentaj	Loc	Mandate
Coaliția guvernamentală	1.103.323	35,92%	I	152
PNT	626.642	20,40%	II	86
Totul pentru Țară	478.378	15,58%	III	66
PNC	281.167	9,15%	IV	39
P.Maghiar	136.139	4,43%	V	19
PNL-g	119.361	3,89%	VI	16
PRȚ	69.208	2,25	VII	9

P.Agr.	52.101	1,70%	VIII
Part.Evreesc	43.681	1,42	IX
Partidul German	43.612	1,42%	X
PSD	28.840.	0,94%	XI
PP-Averescu	25.567	0,83%	XII
P.Frontul Muncii	6.986	0,23%	XIII
53 alte grupări	11.145	0,36%	XIV
Voturi anulate	45.565	1,48%	

Partidele care n-au întrunit **minim 2% pe țară**, au fost **excluse de la repartitia mandatelor**

Conf.legii electorale, în unele județe, **deși PNL avea procentaje mari, nu a primit nici un mandat** : Durostor (44%) Câmpulung (36%) Năsăud (32 %) Tulcea (31%) , Brașov (29%) , Suceava (28%) , Someș (27%) , Storojineț (22 %)

Nici PNȚ nu au obținut mandat în : Năsăud (15%) , Brașov (10%)

Nici Totul pentru Țară nu a obținut mandat : Năsăud (20%)

////////////////////////////////////

" **Parlamentul românesc** " / 31 dec.'37

▣ 387 deputați aleși

" Publicăm **lista noilor deputați și senatori** , întocmită de **Comisiunea Centrală Electorală** în mod **definitiv**. **Deși se crede** că **noul parlament va fi anulat** mai înainte de a se fi constituit , și **se vor orândui alegeri generale pe alte baze și în alte condițiuni**, este pentru noi **o elementară datorie** aceasta , deoarece **țara întreagă s-a străduit să aleagă**, iar dintre cei **5.000 de candidați** - cel puțin **aceia care au izbândit** , cu mari osteneli și cu mari cheltueli , merită **să le consacram aceste pagini**. "

[LD :Din păcate, nu le scrie **apartenența**. O să încerc să o indic eu .

Mai greu este cu cei de pe **lista G de F** .

Vreau să văd cine **din clasa politică de până la 1937 îl va urma pe Carol .]**

Brătianu I.C [Dinu] PNL	Brătianu Gh. I. (PNL-2)	Brătianu Bébé
Baciu A.dr (PNC?)	Banu Gh.dr. (PNC)	Barbu Ilie
Bălănică C	Băliban T	Barta I
Banea I. (?)	Bârcă V	Băran C dr.
Bejan P. (PNL)	Belu N dr.	Bentoiu A. (PNL)
Belgea I (?)	Besinger Fr. (P:Germ ?)	Bela B. (P.Mag.)
Bela S. (P.Mag)	Beldie V.Gh. (PNȚ ? PRȚ ?)	Bețianu P (G de F ?)
Bene F (?)	Beni S	Bethlen Gh (P.Mag)
Betlen V (P.Magg)	Bene F	Beni S
Bethlen Gh (P.Mag)	Betlen V (P.Mag)	Bidian A. (G de F)
Blănaru I	Birtolon A. (PNȚ)	Bogdan D
Bogdan Șt.dr	Bocu Sever (PNȚ)	Boldea R
Bocaniciu S	Bontaș I	Bogos D. (PNȚ)
Boșcoianu A	Brăileanu Traian (G de F)	Brătescu Gh
Budișteanu R (G de F)	Budurăscu N	Bursan C
Cuza AC (PNC)	Cuza Gh.A.Ac (PNC)	Cancicov M (PNL)
Cipăian Gh (PNC)	Ciumetti C (G de F)	Clime Gh (G de F)
Codreanu CZ (G de F)	Codreanu I.Z (G de F)	Cantacuzino Gh.M (G de F)
Cantacuzino AI (G de F)	Călinescu Armd. (PNȚ)	Călugăru FI
Cazaciu Gr. (PNC)	Câdea R	Cartoian Al. (PNȚ ?)
Căpâleanu I	Cârlan Gh (PNC)	Ceaușoglu Cr. (PNȚ)
Cerbu Gh	Chiriac D	Ciolac Gh (PNC)
Ciorogaru Gh.	Ciulei AI	Ciobanu Șt (PNȚ)
Codreanu I.Ion (PNȚ)	Coliban I	Cotigă Tr. (G de F)
Constantinescu Atta (PNL-g)	Constantinescu -Bordeni (PNL -g)	
Constantinescu AI (PNL)	Constantinov Șt .	Coțoiu Șt .

Corăciu N
Costinescu I dr. (PNL)
Crângaru Gh

Dandea E (PNL)
David I
Deleanu Gh (PNLg)
Dimitriu Şoimu (PND ?)
Dobre Bănică (G de F)
Enescu I D (PNL)

Fărcăşanu N (PNL)
Fotino Gh (PNL)

Goga Octavian (PNC)
Gălăşeanu P.
Găzdaru I (G de F)
Georgescu -Cocoş N (PND)
Gheaţă P. (PNL)
Grossu Virg (PNT)

Halippa Pant (PNT)
Hasnaş S (PNT)

Iorga N (PND)
Iamandi Vict. (PNL)
Ioanişescu DR (Fr Rom)
Ioanid Tilică (PNC)
Iuca D (PNL)

Jucu I
Koch R

Lascu R (PNL -g)
Leanca C (PRȚ)
Lobonţiu Em.
Lupescu I

Maniu Iuliu (PNT)
Marcu V
Gavrilă Marinescu (PNL ?!)
Meitani R
Mioc R
Moţa I (G de F.)

Nădejde C
Neguş Aurel (PNL-g)
Nestor Remus

Ogrezeanu D
Osianu Gh.

Perişteanu Gr. (Fr.Rom)
Penescu N (PNT)
Pillat I (PNL)
Pop Ionel (PNT)

Cornescu Stel.
Cosma Nerva traian
Crihan Anton

Danciu C
Demian T
Demetrescu -Brăila dr (PNL)
Djuvara M (PNL)
Donescu Al Gh (PNL)

Gr.Filipescu (Pconserv.)
Franasovici Rich (PNL)

Gafencu Gr (PNT)
Gal N
Gârneată I (G de F)
Georgescu -Tulcea
Ghiţescu Stan (PNC)
Graur N (ziarist ?)

Hallunga Al.
Herghelegiu Gh. (G de F)

Iorga N Mircea (PND)
Iasinschi V (G de F)
Ionescu Virgil (G de F)
Iovipale N
Ivănceanu Gr

Kenderfi E
Krauter Fr (Pgerm)

Lazăr Ilie (PNT)
Lecca M
Lugojanu Ion (PNT)
Lunguleac I

Mihalache I (PNT)
Mangra I
Măcărescu G. (PNT)
Micescu I (PNC)
Mirto Ed. (PNT)
Moşoiu Tib. (PNL)

Nasta Iuliu (PNL)
Negură M (PNL)
Nicolaescu I.C (PNL)

Onose Gh
Ottescu N (P.Cons.?)

Papanace C (G de F)
Petraşincu V (G de F)
Piso Eug (PNL)
Popescu Necşeşti (PNL)

Costin I (PNL)
Cosma A dr (PNT)
Cuzin AC ş.a.ş.a

Dăscălescu Cr
Deleanu Th
Demetrescu Colţeşti
Dimitriu VI (PRȚ)
ş.a, ş.a

Flondor N (PNL)
Furdui Gh (G de F) ş.a.ş.a

Gane Titus dr
Găvănescu I
Gărcineanu P
Ghelmegeanu M (PNT)
Giurescu CC (PNL -g)
Gyr Radu (G de F) ş.a.ş.a

Hâncu Eug. (G de F ?)
Hudiţă I (PNT)

Iacobescu Tr (PRȚ ?)
Iakabffy EI (P.Mag)
Ioan P.Ioan (PNL ?)
Iunian Gr. (PRȚ)
ş.a.

Kinţig I

Lăzărescu Ed.
Lepădatu V (PNT)
Lupu C
ş.a. ş.a

Madgearu Virg. (PNT)
Manolescu -Strunga (PNL)
Marcu P.
Milcoveanu I
Mihăescu Şt. (PNT)
ş.a. ş.a

Nazarie Gh
Nemoianu P
Nistor I (PNL)

Oromolu M (PNL)

Pelivan I (PNT)
Plessia I
Polihroniade M (G de F)
Popescu Zorica N

Popov Adonis (PND)	Popoiu C (G de F)	Potârcă Virg (PNȚ)
Prelipceanu V (PNC)	Protopopescu D (G de F)	Prie Oct. ș.a, ș.a.
Rădulescu -Mehedinți V (PNȚ)	Ralea M (PNȚ)	Răducanu I (PNȚ)
Răutu D (PNL)	Răutu M	Rășcanu V (?)
Robu Nichif (PNC)	Roth H.Otto (P.Germ)	Rotta Al
Roșculeț Radu (PNL)	Roxin T (PNȚ)	Rujinschi Gh.GI (PNȚ)
Săveanu NN (PNL)	Săndulescu C	Săndulescu N
Savin I.Gh	Sas F	Scridon L (PNC)
Șerbescu Sebastian	Serdici V (PNȚ)	Șeitan N
Slăvescu M.Gh	Slăvescu Take	Slăvescu Mișu
Slama Gh	Șiancu Emil	Simian Dinu (PNȚ)
Silaghi V (G de F)	Sima Horia (G de F)	Solomon Virg. (PNȚ)
Spineanu C (PNȚ)	Stati P	Stănescu Justin
Ștefănescu Goiceanu (PNȚ)	Ștefănescu Goangă (PNL)	Sturdza DM (G de F)
Sturza C. (G de F ?)	Surugiu Gh (G de F ?)	ș.a.ș.a.
Tilea Viorel (Fr Rom.)	Titulescu N (PNȚ ?!)	Tătăranu C (PNL)
Tătăărăscu Al.	Tătăărăscu C.	Tătăărăscu Em.
Tătăărăscu Gh (PNL)	Tăutu N	Tegăneanu C
Todea Gh	Todoran N dr	ș.a.ș.a.ș.a
Toma C (PNL -g)	Topa P. dr. (PND)	Topciu D (PNC)
Totu N (G de F)	Trestianu N	Trifan Tr
Trifan I	Tudor Gh	ș.a.ș.a
Urziceanu Gh (PNC)	Urdea I	Uzum F
Vaida Al (Fr Rom)	Valjean	Vântu I. Gh (PNL)
Vescan I	Vulpe I	Vojen IV
Vișină Gh	Verbițchi p	ș.a. ș.a.
Willer Iosif (P.Mag)	Xeni C (PNL)	Zaloziecki VI (P. ucr.)
Zane Gh (PNȚ)	Zăvoianu Șt (G de F)	ș.a.

"Dimineața" / 24 dec.'37

▣ Alegerile pentru Senat

Comentar LD : Ziarul nu comentează deloc rezultatul la senatoriale.

De aceea voi face eu câteva remarci , bazându-mă pe tabloul publicat .

/Este foarte clar că , **dacă** acest parlament ar fi fost validat ,

PNL ar fi avut **o majoritate zdrobitoare** și ar fi putut să-și asigure succesul legiferării .

Exceptând : **3 senatori PNȚ** (**Sichitiu, Coroianu și Fodoreanu**) ;

2 senatori **Totul ptr.Țară** (**protopop I. Moța și M.Manoilescu**) ;

6 senatori **P.Magh.** și **P.German** **mandatele celelalte au fost acordate PNL.**

/ La senatorii aleși, adăugându-se **senatorii de drept** : capii **confesiunilor și generalii** ;

șefii unor partide sau diplomați (**N.Iorga, N.Titulescu, THFlorescu, Gr.Iunian, Dr.Lupu**)

și cei aleși de **Camerele profesionale** (**N.Penescu** ,)

ar fi existat destule **"voci"** în Maturul Corp.

/ În **majoritatea județelor**, locurile **I și II** sunt ocupate de **PNL și PNȚ** ,

ceea ce **confirmă** aprecierea lor ca **formațiuni solide**, cu **structuri** în toate județele, cu **cadre și aderenți** în toate provinciile țării .

/ Faptul că **Garda de Fier** ocupă în unele județe **locul I** (Arad și Neamț)

sau **locul II** (Brăila, Câmpulung, Cahul, Covurlui, Dolj, Putna, Prahova, Roman,

Râmnicu Sărat , Rădăuți , Suceava) , este **o confirmare** a faptului că

ea a fost **principala beneficiară a Pactului de neagresiune,**

în **detrimentul PNT**, căruia i-a luat locul !

/ PNC a avut **performanțe mai slabe** decât Garda, dar în județele unde a urcat pe **locul II**, a reușit să atragă **și susținătorii de altădată ai Gărzii** (Bacău, Botoșani, Baia, Bălți, Hotin, Iași, Lăpușna, Orhei,)

/ Cât despre performanțele unor partide "fiefuri personale" , care nu justifică audiența de care beneficiau , nu există decât o explicație : cultivarea lor de către Rege (**Argetoianu**- la Dolj) sau o popularitate locală (**Stere** la Soroca **și Iunian** la Gorj)

/ Insignifiant ca număr de voturi : **PSD, Frontul Muncii**, (Bălți, Caraș, Ismail)

Dovedește faptul că atât **muncitorimea română** (și așa slabă numeric) ,

cât și **funcționăria sau orașenii săraci**, nu erau atrași de lozincile socialiste,

și că **social-democrații** intraseră în parlament (1928) numai datorită cartelului cu PNT .

/ **Concluzie** : **PNL a câștigat alegerile pentru Senat** ,

dar a pierdut prin neatingerea aceluia **prag electoral de 40%** , stabilit de lege .

În felul acesta , **legea și-a exercitat exigențele** nu numai asupra

partidelor mici care o detestau pentru că nu puteau trece de pragul de 2% ,

dar **devine o piedică și pentru partidele mari** .

Acest lucru va contribui la **creșterea curentului care cerea o modificare a legii**.

Cum va fi rezolvată problema în noul regim, vom vedea

"**Dimineața**" / 24 dec.'37

▣ Alegerile pentru Senat

Județul	PNL1	PNL2	PNT	T.ptr.T	PNC	Alta	Ales
Argeș	6.434		10.731				g-ral I.Sichitiu
Arad	5.516	1.406	4.122	16.345	1.339		protopop I.Moța
Alba	6.317		6.295		2.953		Nic.Milea
Bihor	11.520		5.479	3.286	407		Ludovic Bica
Buzău	10.239		1.701		896		Virg. Popescu ,D.Lupescu

Cu excepția situației din Arad, pe primele locuri se află **PNL și PNT**

Alegerea **părintelui Moța** la Arad , datorată legendei **martirajului fiului său** .

La Argeș, **Armand Călinescu** l-a propus și sprijinit pe **g-ral Sichitiu**.

Județul	PNL1	PNL2	PNT	T.ptr.T	PNC	Alta	Ales
Bacău	10.137	988	1.620	939	3.630		Ed.Racoviță, C.Pușcașiu
Brăila	8.341		3.065	3.817	409		Radu Portocală
Brașov	7.631		4.044				dr.Bordea
Botoșani	8.830		3.450	827	4.025		Gh.Chirilă
Baia	4116		2.019	980	4.027		M.Velea

Comentar LD : La Bacău, Botoșani, Baia, din **concurența dintre PNC și Gardă**,

au învins gogo -cuziștii . Asta spune ceva ? Dar la Brăila, cum se explică succesul Gărzii ?

Județul	PNL1	PNL2	PNT	T.ptr.T	PNC	Alta	Ales
Bălți	5.059		2.393		3.398	Fr.Muncii : 700	
C.Lung	3.682	225	1.304	2.054	297		P.Forfotă
Caliacra	3.810		1.272	556	P.Poporului : 661		V.Covată
Constanța	9.708	648	5.315	2.708	898		Aur.Oancea
Cet.Albă	10.688		6.873		3.509	T.Arnăutu, S.Gazief	

Comentar LD : constat că dacă la **Bălți**, PNC a reușit pe locul II,

la **Cetatea Albă** , PNL și PNT întrunesc un vot copleșitor .

Județul	PNL1	PNL2	PNT	T.ptr.T	PNC	Alta	Ales
Cluj	6.493		3.956	983	367		Șt.Fabius, Pavel Roșca
Ciuc	2.653						P.Magh: 7522 , Elemer Gyarfás
Caraș	8.043		5.441	2.280	754	PSD: 3.015 ,	Stoicescu, Fira
Cahul	5.533		872	1.159	712		Sofocli Covalioti
Covurlui	5.807	693	1.669	5.053	273	P.P: 454 PRT: 254	Emil Codreanu

Comentar LD :după **Brăila, și la Covurlui** (Galați) **legionarii** au raportat un mare succes.

Să fie un efect al statutului lor de **porturi** ?

Că la **Ciuc** a fost ales **Gyarfas** ... nu-i de mirare !

Județul	PNL1	PNL2	PNT	T.ptr.T	PNC	Alta	Ales
Cernăuți	9.003		10.733		788	PRȚ: 1573	un penetist
Dolj	16.448	3.339	8.229	9.105	1.603		Patru liberali
Dâmbov.	12.671		6.298		531	P.Agrar : 787	Tancred Constant.
Durostor	5.888		1.985		665		Tașcu Pucerea
Fălciu	5.428		2.281		1.517		Emil Iamandi

Comentar LD : cum se explică **succesul Gărzii la Dolj** (Craiova) , județ în care se știe că erau foarte puțini evrei , și **insuccesul de la Fălciu** ? (Focșani)

Să fie un "naționalism" prin **contaminare**(la Dolj) ?

și o **lehamite** prin antecedente (la Fălciu) ?

Județul	PNL1	PNL2	PNT	T.ptr.T	PNC	Alta	Ales
Făgăraș	31.013		2.507	1.853	162	P.Agr : 729	Octavian Pop
Gorj	12.115		3.406			PRȚ: 3.509	M.Gele
Huned.	11.942		6.507	5.445			Bujoiu, Aur.Vlad, F.Dezideriu
Hotin	9.457		3.718		3.317		
Ifov	13.217	1.768	3.864	2.000	942	P.P: 275	AI Ottulescu+ doi

Comentar LD : Nu știu , în jud. ardelene (Făgăraș, Hunedoara) , cât era și **aportul vaidiștilor**, cât era al **germanilor** , la succesul PNL.

Iată **Gr.lunian câștigând la limită** în fieful lui electoral : Gorjul .

Dar ... este evident că **țărănismul în Gorj** este împărțit în două .

Județul	PNL1	PNL2	PNT	T.ptr.T	PNC	Alta	Ales
Iași	12.304	1.180	3.687	827	2.567		N.Maxim, M.David
Ismail	8.148		5.586	447	356	PSD: 103	Chirilov
Ialomița	12.017		4.522	2.625	1.980	Fr.Muncii : 516	Marius Roșca
Lăpușna	7.909	566	3.228		3.459		Al.Costin, Celebidache, Brânză
Muscel	4.509	311	5.698				I.C.Petrescu

Comentar LD : Rezultatul de la **Iași** contrazice prejudecata că era un județ " antisemit" !

Cât despre **rezultatul foarte modest al Gărzii** , el nu poate demonstra decât că, acolo, **una era atmosfera în Universitate** , și **alta a cetățenilor** !

Județul	PNL1	PNL2	PNT	T.ptr.T	PNC	Alta	Ales
Mureș	6.348		3.352		1781	P.Magh.:1741	doi liberali
Mehed.	Nistor Petre, Grigore Tăușan, aleși fără contracandidați						
Neamț	5.290	746	2.023	6.640			M.Manoilescu -legionar
Năsăud	5.910	803	2.639	1350	1327		D.Nacu
Odorhei	2.462				405		P.Magh: 7122 I.Sebesi

Comentar LD : Remarc la **Mureș** o prezență românească masivă :cca 12 .000 voturi pentru partidele românești, 1780 pentru P.Maghiar. În schimb la **Odorhei** , 7122 voturi maghiare și cca 2900 românești.

La **Neamț**, **Manoilescu** apare ales **senator pe lista Gărzii de Fier**.

Județul	PNL1	PNL2	PNT	T.ptr.T	PNC	Alta	Ales
Olt	7.674	360	2.419		1.213		C.Stavrache
Orhei	8.193		1.584		3.300		
Putna	8.293		1.544	4.530	1.388		V.Ispir
Prahova	10.337		4.344	4.520	1.939		Munteanu Râmnic + doi
Roman	7.289	522	369	657	272		Tăut Vasile

Comentar LD : La **Putna** (Focșani ?) și **Prahova**, legionarii ocupă locul II, în schimb la **Roman** , împreună cu cuziștii, au scoruri insignifiante .

Județul	PNL1	PNL2	PNT	T.ptr.T	PNC	Alta	Ales
Romanați	9.769		5.610	2.781	1.378	P.Agrar	Marius Pașchievici
R.Sărat	7.900	740	1.423	4.148			Alex.Zamfirescu
Rădăuți	4.454		1.925	3.633	749		Doi liberali
Sălaj	6.910		10.080			P.Mag.: 5.652	Fodoreanu , Iul.Coroianu
Suceava	4.922		1.122	2.184	1.817		Ioan Jauca

Comentar LD : La **Rădăuți**, cuziștii sunt devansați de legionari , care urcă pe locul II.

După **Argeș**, **Sălajul** votează masiv cu PNT , nu știu dacă datorită lui Maniu sau

candidaților : Iuliu Coroianu și Fodoreanu .

La Suceava , nu se mai păstrează scorul de la alegerile locale (victoria PNT) , deoarece PNL nu mai stă deoparte și adjucecă majoritate confortabilă : cca 5.000 față de 1.122 pentru PNT .

Județul	PNL1	PNL2	PNT	T.ptr.T	PNC	Alta	Ales
SatuMare	5.666		4.496	853	1.002		Paul Benea
Sibiu	8.338		2.650	2.318	754		Floașiu
Someș	4.997		6.183	1.782			?! doi liberali
Soroca	6.660		3.180		PRȚ : 3.520	(Stere?)	doi liberali
Storoj.	4.660		6.820	1.306	1.204	PRT: 111	?! Facas Samuil

Comentar LD : În Ardeal, forțele liberale și țărăniște sunt aproape egale.

Sălajul și Someșul (în Ardeal), **Argeșul** (în Muntenia) și **Storojinețul** (în Basarabia) sunt cele 4 județele unde PNT devansează pe liberali, **ocupând locul I**.

Faptul că nu primesc decât 2 mandate de senatori , se datorește calculului ieșite din procentajele pe țară .

Gorj (fiul lui Iunian) și **Soroca** (fiul lui Stere) ,sunt cele două județe unde PRT ocupă **locul I** .Datorită însă procentajului obținut pe țară, ei nu vor avea mandat în Senat .

Județul	PNL1	PNL2	PNT	T.ptr.T	PNC	Alta	Ales
Teleorman?	6.521		2.287	2.903	3.673		
Teleorman?	13.579		6.079	5.542	4.141		doi liberali
Tecuci	4.492		1.357	2.416	410	P.Agr. 570	Romeo Vidrașcu
Timiș-Tor.	24.526	6.564	16.118		4.538		patru de pe lista liberală
Tutova	5.388		1.367	1091	993		V.Georgescu -Bârlad
Târn. M.	7.053	2.352.	2.397		1.352		Fritz Conert -german
Târn.m.	5.167						LD : atât am .Lipsă câteva rânduri

Comentar LD : Faptul că în Ardeal și Banat , PNL obține scoruri confortabile, este dovada cea mai bună că s-a orientat bine încheind cartel electoral cu Vaida și partidul German.Lipsesc câteva județe : Turda , Vaslui, Vlașca ș.a.

////////////////////////////////////

"Dimineața" / 24 dec.

▣Alegeri petru Senat ,București

Sectia	Alegători	Votanti	PNL	PNL-g	PNC	PP	T.ptr.T	PNT
1.Rosetti	531	372	185	11	17	4	70	78
2.		378	195	32	9	5	64	63
3.		398	184	32	6	2	91	80
4. Romană		711	335	49	19	7	135	139
5.	951	750	374	37	24	7	152	145
6.	593	444	194	37	10	8	82	104
7.Floreasca	1.124	703	340	53	12	6	142	122
8.	820	562	287	41	13	3	89	120
9.	908	640	341	37	8	2	82	130
10.Herestrău	348	244	168	23	3	2	15	12
Total parțial			2.603	352	121	46	922	993
Sectia	Alegători	Votanti	PNL	PNL-g	PNC	PP	T.ptr.T	PNT
11.suburb.Băneasa		313	188	11	13	2	34	75
12.Mântuleasa		294	142	8	2	6	31	96
13	1.134	539	307	12	4	3	47	157
14.Foișor		697	340	83	17	16	99	144
15.Dudești	896	462	166	39	6	5	110	120
16.	829	444	178	38	7	8	89	112
17.	1.306	750	371	9	9	20	156	184
18.Traian	1.388	839	397	49	11	33	193	142
19.	1.196	767	410	20	16	18	161	129
20.Maiorescu		486	271	28	9	9	84	79
Total parțial			2.770	297	94	120	1.004	1.238

Sectia	Alegători	Votanți	PNL	PNL-g	PNC	PP	T.ptr.T	PNȚ
21.	783	447	238	22	4	8	90	77
22.Pantelimon		385	235	8	11	5	45	59
23.suburb.Colentina	1.006	559	392	7	34	5	42	56
24.suburb.Mărcuța		460	293	20	8	18	57	54
25.suburb.Dudești-Cioplea		373	156	9	5	5	16	175
26.	1.492	598	268	20	12	4	105	178
27.ȘerbanVodă	1.297	812	415	36	12	7	128	191
28.Lănăriei	1.048	661	392	52	10	13	112	62
29.Mihai Vodă	976	486	278	21	10	7	111	46
30.I.Creangă		483	266	22	13	4	105	65

Total parțial **2.933** **217** **119** **76** **811** **963**

Sectia	Alegători	Votanți	PNL	PNL-g	PNC	PP	T.ptr.T	PNȚ
31.Bd.Maria		923	343	100	9	6	169	279
32.Șos.Oltenița		548	243	38	14	6	122	104
33.Pieptănari	945	557	286	42	11	6	83	--
34Șos.Panduri	1.135	705	342	82	21	14	127	111
35.Ferentari			319	83	8	2	91	80
36.		756	344	43	12	2	92	68
37.Com.ȘerbanVodă,Bumbăcar		564	347	41	7	3	65	74
38.SuburbSat Conduratu		219	92	6	5	9	22	75
39.SuburbLupeasca /Rahova		579	347	46	6	4	65	100
40.Știrbei Vodă	720	325	133	13	16	5	72	77

Total parțial **2.796** **494** **109** **57** **908** **963**

Sectia	Alegători	Votanți	PNL	PNL-g	PNC	PP	T.ptr.T	PNȚ
41.Știrbei Vodă	712	263	104	10	9	1	64	62
42	1.150	572	303	55	30	5	107	55
43.Calea Griviței	789	432	195	14	16	3	95	93
44. Polizu	781	413	192	19	10	4	91	75
45.Șos.Giulești	778	468	203	48	10	3	83	90
46 Grand I	532	474	193	51	9	1	78	104
47.Golescu	773	502	207	41	19	7	103	105
48		418	151	42	5	21	103	84
49.	1.248	760	347	61	18	7	132	117
50.Calea Griviței	1.054	550	266	38	7	1	63	122

Total parțial **2.161** **379** **133** **53** **919** **907**

Sectia	Alegători	Votanți	PNL	PNL-g	PNC	PP	T.ptr.T	PNȚ
51.Cart.SteauaCFR	1.110	526	265	36	2	4	74	96
52.suburb.Grivița (Dămăroia)		345	189	20	2	1	56	58
53.suburb.Grivița(Costeasca)		344	181	29	6	2	52	52
54.suburb.Mihai Voevod		507	208	32	8	1	46	78
55 suburb.Militari		581	488	16	9	2	21	25

Total parțial **1.331** **133** **27** **10** **249** **309**

Total București **Votanți** **PNL** **PNL-g** **PNC** **PP** **T.ptr.T** **PNȚ**
14.594 **1.872** **603** **362** **4.813** **5.378**

[Comentariu LD : vreau să surprind cazul Bucureștiului ,plecând de la premiza că era orașul cel mai " avizat" , cel mai " informat" din p.d.v.politic : sediile centrale ale partidelor ; parlamentul , guvernul și presa .

Avea 55 centre de votare , în majoritate , în școli primare .

Am analizat scrupulos rezultatele.Ce concluzie ?

pe locul I , este PNL : 14.594 voturi ;

pe locul II , este PNȚ : 5378 voturi ;

pe locul III , s-a situat G de F : 4.813 voturi , la un scor foarte apropiat de PNȚ .

pe locul IV , este PNL-g : 1.872 voturi .

La fel ca în cazul județelor , Garda a beneficiat de " pact" , iar PNȚ nu a avut nici un folos .

Gh Brătianu are în București un scor mai mare decât la județe, dar , chiar așa , nu se justifică iluzia lui că ar putea devansa partidul liberal-trunchi . Și atunci ?
////////////////////////////////////

"Parlamentul Românesc" / 31 dec.'37

▣ **Senatorii aleși**

Zelea I. Codreanu (G de F) ; **prtp.I.Moța**(G de F- Arad) ; **M. Manoilescu** (G de F- Arad)
dr N.Milea (Alba) **gralSichitiu** (PNT-Argeș) **M.Velea** (PNL- Baia)
E Racoviță (Bacău) **dr.I.Bordea** (PNL-Brașov) **L.Bica**
dr.Iuliu Moldovan (PNT) CEPetrescu (Bihor) M.Vasiliiu (Bihor)
Radu Portocală (PNL-Brăila) **Virgil Popescu** (PNL-Buzău) D.Lupescu (Buzău)
Gh.Chirilă (Botoșani) **Buzdugan Ion** (PNL-Bălți) **Aurel Oancea** (Constanța)
Șt.Fabius (PNL- Cluj) **Roșca Pavel** (Cluj) **Forfotă** (C.Lung)
Gral Tănăsescu (Cernăuți) **Gh.Alecsievici** (Cernăuți) **ElemerGhiarfas** (P.Mag.Ciuc)
Vasile Covată (Caliacra) **T.Arnăutov** (Cetatea Albă) **S.Grasiev** (Cetatea Albă)
Sofocles Cavalotis (Cahul) **C.Stoicescu** (Craș) **I.Fira** (Caraș)
E.Codreanu (Covurlui) **P.Dragomirescu** (Dâmbovița) **T.Constantinescu** (Dâmbovița)
Gh.Tomazian (Dorohoi) **Popescu , Cezar Balaban , I.Marinescu , P.Economu** (Dolj)
Țașcu Pucerea (PNL -Durostor) **O.Pop** (Făgăraș) **I.M.Gele** (PNL -Gorj)
V.Pană Buescu (Hotin) **I.Bujoiu, Vlad Aurel, D.Fulop** (PNL- Hunedoara)
I.Chirilov (Ismail) **Niculescu, Otulescu , Cristodorescu** (PNL - Ilfov)
N.Maxim , David Mihai (Iași) **Marius Roșca** (Ialomița)
Alex.Costin, Luca Brânză, Celebidache (Lăpușna-Chișinău) **C.I.Petrescu** (Muscel)
Petre Nistor , Grigore Țăușan (PNL -Mehedinți) **D.Gafton , M.Căprucean** (Mureș)
P.Condruț (Maramureș) **D.Nacu** (Năsăud) **M.Manoilescu** (G de F -Neamț)
C.Stavarache (Olt) **V.Andraș** (Odorhei) **Ispir V.Gh** (PNL-Putna)
Munteanu Râmnic, D.Sfetescu, Cristodorescu (Prahova) **Pavel Cuciujna** (PNL ? Orhei)
Marius Paschievici (Romanai) **Alex.Zamfirescu** (R.Sărat) **I.Simionescu** (Rădăuți)
V.Țăutu(Roman) **Paul Benea** (Satu Mare) **D.Floașiu** (Sibiu)
Gh.Fodoreanu , Iuliu Coroianu (PNT- Sălaj) **Victor Motogna** (PNL - Someș)
D.Iavorschi, Alex.Mihăilă (Soroca) **V.Feneșiu , R.Ancușa** (Severin)
dr.S.Farcaș (Storoiineț) **Ioan Jauca** (PNL-Suceava) **Romeo Vidrașcu** (Tecuci)
A.Mutu (Târnava Mică) **Fr.Konert** (Pgerm.Târnava Mare)
A.Coman, N.Porumb , E.Keitter T.Catalină (Timiș) **Șt.Nistor** (Tulcea)
Georgescu -Bârlad (PNL- Tutova) **Constantiescu , M.Preoteasa** (Teleorman)
G-ral Rășcanu (Vaslui) **G-ral Rădulescu, P.Nicoleanu**(Vlașca)
GoguȘtefănescu (Vâlcea)
M.Berceanu, Dumitrescu , P.Frumuzache, C.Teodorescu (PNL , Capitală)

" **Parlamentul românesc** " / 31 dec.'37

▣ **Aleșii Consiliilor comunale și județene**

[LD : Habar nu am ce este cu această instituție. Sunt numai din PNL ? Sunt din patide diferite ?
Sunt pe lângă prefecti ? Sunt în Senat ?]

Ferdinand Pascu (Arad) ,	L.Dumitrescu (Bacău)	Petre Cazcu (Bălți)
Vasile Ciurea (Baia)	M.Zamfirescu (Buzău)	Ion Ionică (Brașov)
Șerban Răducanu (Brăila)	D.Fetcu (Botoșani)	Alex.Hașăș (Bihor)
C.Ignat (Covurlui)	Eug.Răducu (Caliacra)	D.Ghiroghiu(Constanța)
Eugen Dunca (Cluj)	I.Cristea (Ciuc)	Andrei Alexiu (Cet.Albă)
M.Hacman (Cernăuți)	C.Ardeleanu (C.Lung)	Remus Bălănescu (Dorohoi)
G.Anastasiiu (Durostor)	I.Dimitriu (Dâmbovița)	Alex.Becherescu (Dolj)
Virgil Cherciu (Făgăraș)	D.Enciu (Fălciu)	B.Dumitrescu (Hotin)
M.Oprea (Hunedoara)	Al.Săndulescu (Ismail)	V.Gr.Iamandi (Iași)
NAMarinescu (Ialomița) ,	I.Blanc (Lăpușna)	M.Comăndășescu (Muscel)
R.Franasovici (Mehedinți)	E.Dunca (Maramureș)	C.Moldovanu (Mureș)

C.Scutărescu (Neamț) Laur.Onea (Năsăud) V.Cobjilă (Orhei)
V.Alimănișteanu (Olt) N.Atanasiu (Prahova) V.Vârgolici (Roman)
D.Coșereanu (R.Sărat) E.Năstase (Rădăuți) Tr.Cibianu (Severin)
VI.Cosmiuc (Suceava) Aur.Morariu (Storojineț) Andrei Gâlea (Sibiu)
N.Simionescu (Tutova) V.Stanciu (Trei Scaune) V.Radu (Tecuci)
Emil Folea (T.Mare) N.Mința (T.Mică) N.Niculescu (Teleorman)
A.Avramide (Tulcea) Șt.Pop (Turda) NPAstasiu (Vlașca)
Gh.Rășcanu (Valui) I.Niculescu (Vâlcea)
////////////////////////////////////

▣ **Camerele Agricole**

C.Sescioreanu (Bucur) Alex.Doiciu (Galați) **I.Botez** (Iași) V.Macovei (Cluj)

▣ **Camerele de Comerț și Industrie**

NSPenescu (PNT, Bucur) I.Comșa (Cluj) Apostol Popa (Galați)
Mircea Costinescu (Iași) V.Macovei (Cluj)

▣ **Camerele de Muncă**

Negoescu Ion (Galați) E.Ceaicovschi (Iași) Ilie Calciu (București) **Ion Flueraș** (PSD , Cluj)

▣ **Colegiile Universitare**

Prof. d.Danielopol (Bucur) **prof. N.Costăchescu** (PNT, Iași)
prof. Coroamă (Cernăuți) prof. N.Drăgan (Cluj)

▣ **Senatori de drept ***

Ion Nistor (PNL) **Alex.Lapedatu** (PNL) **Nic.Titulescu**
Vict.Antonescu (PNL) **dr.C.Angelescu** (PNL) **M.Gh Orleanu** (PNL?)
N.N.Săveanu (PNL) **Ștefan C Ion** (PNL) **Nic.N Botez** (PNL)
Vasile P.Sassu (PNL) **N.Iorga** (PND) **I.Th Florescu** (PNL -3)
Grig.Constantinescu **Leonte Moldovan** (PNL) **Gh.Ghițescu**
I.Purcăreanu **Grig. Iunian** (PRT) **dr.N.Lupu** (PNT)

* **Nevalidați** : C.Argetoianu, ACCuza, C,Neamțu ,N.Chirculescu

////////////////////////////////////

Conform art. 73 , diverse aliniate , sunt declarați senatori de drept :

▣ **Președ.la Curtea de Casație** peste 5 ani : : Oscar N.Niculescu

▣ **Generali care au comandat** în fața inamicului , cel puțin 3 luni (art.73) :

Mareșal Alex.Averescu . mareșal C.Prezan
g-ral Arthur Viăitoianu g-ral Gh.Mărdărescu

▣ **Generali cu funcția** de Șef al M-St.M sau inspetori g-ral de Armată , cel puțin 4 ani :

g-ralii : I.Popovici, Alex.Lupescu, Nic.Petala, Henri Cicoschi

▣ **Președinții Ad.Naț** de la Chișinău, Cernăuți și Alba Iulia , care au declarat Unirea .

Ion Incuț

▣ **Reprezentanții cultelor**

Biserica ortodoxă (18) :

SSPatriarhul Miron ; IPSSMitr. **Moldovei** , Nicodem ; al **Ardealului** , Nicolae ;
al **Bucovinei și Maramureșului** , Visarioan ; al **Basarabiei** , Gurie ;
al **Râmnicului** , Vartolomeu ; al **Romanului**, Lucian ; al **Ismailului** , Dionisie ;
al **Hușilor**, Nifon ; al **Galațiului** , Cosma ; al **Buzăului** , Ghenadie ;
al **Aradului** , Andrei ; al **Clujului**, Nicolae ; al **Oradiei** , Nicolae
al **Caransebeșului** , Vasile ; al **Argeșului**, Grigorie ; al **Constanței** ; Gherontie ;
al **Hotinului**, Tit .

Biserica Unită (4)

IPSS mitropolit al **Blajului** , dr. Al.Nicolescu PS Episcop al **Clujului** , Iuliu
PS Episcop al Iugojului, Ioan PS Episcop al Maramureșului, Alexandru

Alte culte

IPS Arhiepiscop **romano-catolic** Cisar
PS Episcop **reformat** Vasarhely
PS Episcop **luteran** Glondys
Șef -Rabinul Isac Niemirower
baș -Muftiul (când va fi definitivată legea cultelor minoritare)

Guv.Goga .Dizolvarea parlamentului .Fixarea alegerilor pentru 4 - 6 mart.'38

(**anularea alegerilor**)

33.) Armd.Călinescu , *Însemnări ...* ,/ **dizolvarea parlamentului / fixarea alegerilor /18 ian.'37**

[LD : Totul se face prin decrete care încalcă prevederile constituționale :
modificarea legii electorale privind dizolvarea parlamentului ,
schimbarea semnelor electorale .

Ce tâmpenie sau ce bătaie de joc cu înlocuirea simbolurilor electorale , cu puncte !

Cum ar fi trebuit să arate buletinele de vot cu ... puncte de la 1 la... 28

(câte formațiuni s-au înscris) **Și totuși** , începea bătălia pentru depunerea listelor !]

Călinescu / 18 ian.

" **Audiență la rege**. Aprobă **decretul cu schimbarea semnelor *** [**electorale**]

Rex îmi spune că **a vorbit cu Vaida** și l-a îndemnat la **o înțelegere cu centristii**

[**adică cu grupul disident PNT**] **Vaida ezită** .

***Notă . -Parlamentul a fost dizolvat la 18 ian.**

S-au hotărât **alegeri pentru 4 martie** (Cameră și Senat) , respectiv **5-6 mart** (județene)
S-au **desființat vechile semne** .În locul lor , **puncte** : Guvernul - 1 punct ; PNL - 2 puncte ;
Fr.Rom. -3 puncte ; **Totul pentruȚară - 4 puncte** . etc etc

Până la 26 ian. , **s-au înscris 28 de partide !**

(A.I.C., fond Casa Regală , Carol II , dosar 33 / 1938 , f. 416, 731)

Armd.Călinescu / 18 ian .'38

" **Publicăm decretul modificator al legii electorale și dizolvării** .

Luăm locul 1 , liberalii 2, etc **Mare efect** . În general, **opoziția a suportat** .

Doar Maniu cu contestații.

Armd.Călinescu / 23 ian.'38

" **Maniu face contestație** la comisia electorală pe tema **neconstituționalității decretului** .

Aflăm că **Lupu** [președ. Comisiei Centrale Electorale] , **Stârcea** , vor să trimită la Casație . **Comunic lui Urdăreanu** ,

care trimite pe G[avrila] Marinescu la Stârcea să-i spună că-l destituim .

Gavrila aduce a doua zi rezultatul : **comisia respinge contestația . "**

Armd.Călinescu / 18 ian.'38

34.) CZCodreanu , Ordin confidențial : pentru noi alegeri , 18 ian.1938

Circulări și Manifeste , 1927-1938 ,

Colecția "Europa" , **Ion Mării** Munchen, Ediția a 5-a, 1981 . (p. 238)

CZCodreanu / 18 ian.'38

"**Nu se va publica nicăeri această scrisoare ; este confidențială, pentru legionari "**

" Rog ca aceste câteva rânduri **să fie citite gradelor legionare** și unui număr cât mai mare de legionari , **chiar în cuiburi** , pentru ca să se poată și ei orienta :

I. Este **aproape sigur** că **vor fi noi alegeri** .

II. **Veți fi deci gata** , în așteptarea **depunerii listelor**.

Și le veți depune a 2-a, chiar prima dacă puteți, în orice caz pe pagina întâi.

Șefii de județ care nu vor fi atât de inteligenți , dibaci și iuți , pentru a afla la timp , a depune bine lista , **vor fi slab notați**.

III. Până la cel din urmă legionar, va păstra **o notă de mare demnitate** .

Nu se va deda în propagandă la mici răutăți, la **aluzii răutăcioase, calomnii , insulte** etc.

Și aceasta , **cu deosebire, la adresa cuziștilor**.

O linie de **mare corectitudine**. [-----] Pe noi să ne voteze cine crede în noi.

IV. În general, în propagandă : **Nu atacați pe nimeni!**

Nu veți zice :

Să ne votați pentru că cuziștii, țărăniștii, vaidiștii sunt răi .

Ci veți zice : Votați-ne pentru ce avem noi bun.

Votați-ne pentru credința și jерfele noastre .

Nu mai întunecați sufletele oamenilor , ci mergeți cu **voie bună** , **vorbiți-le numai de bine, de nădejdi, de biruință**, împărțându-le bucurie și lumină .

[-----]

V. **Faceți-vă planurile** , strângeți rândurile în grabă și **porniți spre noua biruință "**

CZC / 18 ian.'38

////////////////////////////////////

Direcția Poliției , **interceptări telefonice** , 17, 18 ian.'38

(A.I.C., fond Casa Regală , Carol II , dosar 33 / 1938 , f. 416, 731 ;326 -327 ;)

[LD : **Parlamentul a fost dizolvat la 18 ian.** S-au hotărât **alegeri pentru 4 martie** (Camera și Senat) , respectiv **5-6 mart** (județene) S-au **desființat vechile semne** . În locul lor , **puncte** : Guvernul - 1 punct ; PNL - 2 puncte ; Fr.Rom. -3 puncte ; **Totul pentruȚară - 4 puncte** . etc etc Până la 26 ian. , **s-au înscris 28 de partide !**

Toată această agitație , a fost blocată , mai întâi cu schimbarea semnelor ,

apoi... cu anularea convocării de alegeri . Nu s-a mai întâmplat o mai mare bătaie de joc !]

////////////////////////////////////

Convorbiri telefonice

București (sediul Legionar) - **Pitești**

-Pitești : Ce s-a anunțat ?

-Bucur : Nimic. **N-a apărut încă decretul de dizolvare** [a Parlamentului]

Stați la post .Cred că apare până diseară .

- Pitești : S-a auzit o colaborare cu Vaida .Este adevărat ?

- București : **Nu, nicio dată ! Ori singuri, ori nu .**

////////////////////////////////////

Cantacuzino (București ,sediul legionar) - **Chișinău**

- Chișinău : Ce fac camarazii ?

- Cantacuz.: **Sunt la tribunal.Așteaptă . Nu se știe când se va dizolva** [Parlam.]

////////////////////////////////////

Casa Cantacuzino (București)- **Piatra Neamț**

-P.N : vreau pe camaradul Oraviceanu ...

-Bucur. ; Aici **Oraviceanu**

-PN : Ce să facem cu zvonurile ? Să stăm la tribunal toatănoaptea ? Curierul a plecat ?

-Bucur.: **Da, cu noi ordine de la Clime**

////////////////////////////////////

Casa Cantacuzino (București)- **Sibiu** / 18 ian.

-Sibiu : Cine e ?

-Bucur. : **Preot Dumitrescu** [**Borșa**]

-Sibiu : S-a publicat M.O ?

-Bucur. : NU.Dar să fiți atenți la tribunal

-Sibiu : **Ce face Căpitanul ?**

-Bucur. : **Acum e mai bine.**

////////////////////////////////////

Casa Cantacuzino (București) - **Pitești** / 19 ian.'38

- Pitești : Ce facem cu listele ?

- Bucur. : Parlamentul a fost dizolvat . Listele s-au depus pentru întreaga țară .

S-au schimbat semnele. **Totul pentru Țară** are **4 puncte**.

D-ta **retragi listele de la tribunal** , dar reține 25 oameni pentru noi dispoziții .

- Pitești : Atunci plecăm la sediu ? Vom primi noi ordine ?

- București - Da.Telefonic.

////////////////////////////////////

București- Piatra Neamț / 19 ian.

- Bucur. : **Aici am depus noi pentru întreaga țară .**

- P.N. : Ce număr avem ?

- București : **Nr. 4 , cu 4 puncte .**

- PN.: Atunci plecăm acasă .

- Bucur. : Dute cu oamenii și fiți în legătură cu tribunalul .Trăiască legiunea !

////////////////////////////////////

Casa Cantacuzino (Bucur) - **Sediul legionar** (P.Neamț)

-P.Neamț : **Am primit azi scrisoarea Căpitanului cu "Dragii mei "** .

Ce facem cu stăpânirea asta ?

-Bucur.: **O propagandă masivă . Ăștia cred că cu giumbușlucuri vor împiedica mișcarea legionară !**

-P.N. : **Manifeste** faceți ?

-Bucur. : **Să vedem dacă admite Căpitanul**

Alegeri / Garda de F / 18 , 19 ian.'38

35.a) Febra alegerilor , **convorbiri telefonice interceptate** , **18 -24 ian.'38**

/ **Maniu - Mihalache - Valer Moldovan - Penescu - Livezeanu** /

/ **PNȚ - derută, mobilizare, privind alegerile/**

(**Arh.I.C.**, fond Casa Regală , Carol II, **dosar 33** / 1938, f. 332, 338, 375, 783, 787 ș.a.

dosar 32 / 1938 , f. 1- 6 , ș.a. ; **Arh.ISISP** , Note de poliție , fond XII, **dosar 2596** / 1938

(**Arh.MAI** , **dosar nr 2** / vol. 38 / 1938 f. 87 -92)

[**LD** : nu știu dacă **liderii național-țărăniști** realizaseră că **partida era deja pierdută** .

Cert este că **s-au lăsat prinși în această capcană** și că explicațiile lor suferă

o ușoară metamorfozare privind cauzele care au dus la ... **blocajul politic din dec. '37** .

Maniu luptă îndârjit făcând contestații la Comisia electorală ,

și reușește să obțină **locul 3 pe liste** .

Este de remarcat mobilizarea "**gărzilor**" **PNȚ** , care urmau să înfrunte "**lăncierii**" ,

(ca la alegerile parțiale din '35 ,ca la alegerile din dec.'37)

ceea ce conferă acestei instituții quasi-militare de partid , **statut și tradiție** .]

"Timpul " (București) - **Budapesta** / 18 ian.'37

-**București: Maniu** a stat câteva zile la Bădăcin , s-a întors la **București**, activează intens. Guvernul se pregătește de alegeri .

////////////////////////////////////
#**București - Roman** / 18 ian.

-Bucur.: Caută să vă înțelegeți și cu **Garda de Fier** , că am vorbit cu **Maniu** , vom face din nou **pact de neagresiune cu gardistii** .

-Roman : Ce e pe acolo ?

-Bucur.:**Liniște la suprafață** . În secret , ei lucrează la dizolvare [**parlament**]

////////////////////////////////////

Maniu (Ath-Palace) - **dr Popp Simion** (Zalău) / 18 ian.

-Zalău : Așteptăm comunicări ...

-**Maniu** : A ieșit **decretul de dizolvare** . Alegerile la 2 martie [**la 4**] . Semne cu puncte . **Semnul nostru - 5 puncte** . **Prezentarea listelor nu se mai face la tribunal ci la Comisia Electorală** . **Eu am făcut deja înscrierea pentru partid , în toată țara**

////////////////////////////////////

București - Club PNȚ (Iași) / 19 ian.

-Iași : Dacă ai noștri n-au păzit bine la București !

-Bucur.: Au păzit-o dar e o poliță !

-Iași : **Au știut legionarii , și noi nu !**

-București : Au fost **asmuțați contra noastră** .

S-a depus o **contestație de Maniu și Madgearu și se va ataca Decretul** Curții de Casație.

////////////////////////////////////

"**Dreptatea** " (Bucur.) - **Oct. Livezeanu** (R.Vâlcea) / 19 ian.

-Bucur. : **Am depus o contestație** la Comisia Electorală , în care am arătat că **listele s-au depus înainte de apariția în M.O.**

-Vâlcea : Voi când ați aflat ?

-Bucur. : Abia la 11 ,30

-Vâlcea : Vin la București

-Bucur.: **Organizează** mai întâi **echipe puternice acolo** , trimite-le în tot județul

-Vâlcea : **Pe ce motive s-a făcut dizolvarea ?**

-Bucur. : **Că semnele au devenit prea simbolice !**

////////////////////////////////////

I.Mihalache, Curtea de Argeș/ întrunire PNȚ/ 23 ian. 38

La ora 17 , în sala **Cooperativei Curtea de Argeș**, a avut loc o **întrunire a PNȚ** , sub președinția lui **I.Mihalache**.

Alex.Vasiliiu - s-a ocupat de **trădarea lui Armand Călinescu** , arătând că prin aceasta **partidul nu s-a resimțit**

I.Mihalache **critică aspru pe Armand Călinescu și sistemul de guvernare prin decrete -legi**

(modificarea legii electorale)

////////////////////////////////////

Maniu (București) - **Cluj**/ 24 ian.'38

-**Maniu** : În urma **contestației**, **Comisia** a hotărât și **ne-a pus pe locul III** .

Lista pentru alegeri este așa acum :

Guv. - 1 punct **PNL - 2 puncte** **PNȚ - 3 puncte**

Vaida - 4 puncte **G de F - 5 puncte**

-Cluj : Atunci de ce au mai schimbat legea ?

-**Maniu** : Spuneți la toată lumea că **semnul nostru este Sfânta Treime , morala creștină** .

Trebuie popularizată vorba asta

////////////////////////////////////

Javor Bela (Bucur.) - **Budapesta** / 24 ian.

-**București** : **Gărzile PNȚ** au hotărât că în **Ardeal** vor purta numele "**Maniu**" (șef, **Ilie Lazăr**) iar în **Vechiul Regat** numele lui "**Lupu**" (șef, **g-ral Rujinski**)

Mihalache a ținut un **discurs la Curtea de Argeș** , în orașul lui **Călinescu** ,

și a vorbit despre **trădarea acestuia**.

////////////////////////////////////

București -Budapesta(corespndență de presă) / 26 ian.

-**Bucur.** : Maniu a spus că **va desființa gărzile PNȚ**

când și guvernul va dizolva " lăncierii " .

De organizarea gărzilor PNȚ se ocupă perso nal Maniu .

A mai spus că , **între PNȚ și legionari a intervenit o " convenție mută "**

////////////////////////////////////

PNȚ / alegerile / 18 -25 ian.'38

35.b) Armand Călinescu , Însemnări ... / audiență la MSRegele / 25, ian.'38

/ Plan electoral / Declinul partidelor : PNL, PNȚ , PNC , G de F / Anarhia electoratului /

/ Soluția : schimbarea Constituției / reforma Parlamentului / Metoda : vacanța partidelor /

[LD : am mai spus, va fi foarte greu să stabilesc cu exactitate **autorii inițiativelor , paternitatea ideilor , răspunderea actelor** . Dar însemnările lui Călinescu îmi dau posibilitatea stabilirii unui "**calendar**" al acțiunilor lui Carol II .

Toate acestea el zice că le-a discutat cu Regele . Toate acestea s-au aplicat .

Chiar cu laconice cuvinte , îmi dezvăluie **planul ocult** pus la cale **contra adversarilor lui Carol** de către unul din **co-autorii loviturii de stat .**]

Armd.Călinescu-MSR / 25 ian.'38

▣ I. Plan electoral

1. **Dispariții mistice** .Semnele . [**ideea cu punctele a fost a lui ?**]

Detalii.**Torpilea proiectului** [**conta pe o nereușită !**]

2. **Dispersarea adversarului** , înmulțirea secțiilor de votare [**distrugerea fief-urilor !**] .

3. **Demonstrații de forțe** . Jandarmerie , concentrare , înzestrare [**intimidare !**]

4. Corectare pe linii mari :

a) **eliminarea evreilor** [**nu i-a fost străină această diversune !**]

b) **Frânarea comuniștilor** .

Arad 29.500 Timiș.... 20.700 Hunedoara 15 .000

Prahova 18.000 Bihor12.000 Total = 98 .000 (20 %)

[**deci inexistența sau minimalizarea acestui pericol era o legendă !**

Atenție la cele 4 județe ardelen "roșii" pe care le-am mai constatat eu și în 1931 în alegerile din guvernarea lorga ...]

c) **Garda de Fier** .Corpul Moța și Marin . Emoție în țară . Reacțiune necesară .

[**explicație pentru hărțuirea la care au fost supuși legionarii**]

Armd.Călinescu -MSR /25 ian.'38

▣ II. Alegerile .

1. Trebuie pus **accentul pe baza morală** .

2.Trebuiau **trase toate consecințele** [**greșeli în alegerile din decembrie '37**]

3. Alegerile - problemă tehnică .Vechile sisteme de presiuni și falsificări nu mai sunt eficace .

a) **Schimbarea semnelor** [**aiureală grafică ;electorat semi- analfabet**]

b) **Înmulțirea secțiilor** = comodate pentru alegători

c) **Sondaj prealabil și antrenament** cu semnele : alegeri județene ; apoi comunale rurale

[-----] Un singur vrăjmaș : instabilitatea . Un singur mijloc : zvonurile [**nu prea înțeleg**]

Armand Călinescu / 25 ian.'38

36.a) Rapoarte ale Poliției privind acțiunea PNȚ , 25 - 1 febr. ian.'37 .

(Arh.MAI , dosar nr 2 / vol. 38, f. 87 -92)

[LD : cred că pe baza acestor ultime rapoarte , **Carol s-a hotărât** :

/ să nu permită marele **miting PNȚ** anunțat pentru luna **febr. în Capitală** ;

/ să anihileze opoziția manistă , și refacerea " Pactului" , lovind în legionari ;
/să nu mai țină alegerile generale ;
/ să nu mai întârzie mult lovitură de stat .]

▣ Miting electoral PNT proiectat în Capitală [februarie]

Raport / 25 ian.'38

Organizația din Capitală a PNT a primit sarcina să organizeze o mare adunare la începutul lui februarie .

La adunare , vor ține discursuri Iuliu Maniu și Ion Mihalache .

▣ Consfătuirea provincială PNT , Ardeal și Banat / 27 ian.

Raport / Poliție / 27 ian.'38

La Cluj a avut loc ședința Deleg Permanente a Comit.regional PNT din Ardeal , la care au participat toți șefii . Valer Moldoveanu a deschis ședința Iuliu Maniu (primit cu ovații) a făcut un lung expozeu asupra politicii interne , criticând măsurile luate de guvern pentru a tulbura sistemul electoral .

////////////////////////////////////
Notă / Poliție / 28 ian.'38

▣ Politica internă

Privind politica internă , el cere o campanie violentă împotriva guvernului și cu aceeași intensitate , împotriva partidului Totul pentru Țară :

< Noi nu vom face pacte de neagresiune cu dl Codreanu de care ne desparte o lume întreagă .

DI Codreanu este pentru statul totalitar și prea atașat de Berlin . [-----]

Personal am o mare admirație pentru Codreanu care e loial, sincer , ferm - seamănă cu mine - și de aceea vom lupta civilizat cu el .>

▣ Reactualizarea pactului de neagresiune

Maniu ar vrea să atragă de partea sa , în lupta contra actualului guvern , pe Codreanu și pe Gh.Brătianu .

Printre intermediarii folosiți în acest scop este Gerota junior .

Ei l-au sfătuit pe Codreanu să nu-l abandoneze pe Maniu .

Codreanu a acceptat să-l viziteze pe Maniu la hotel Athéneè Palace , și, împreună cu Gerota jr , au discutat 2 ore .

Maniu a cerut lui Codreanu reactualizarea pactului de neagresiune , cu atacuri violente împotriva noului regim.

Codreanu și-a rezervat răspunsul , după ce se consultă cu prietenii .

▣ Garda de Fier .

[-----]

În momentul de față , în Garda de Fier sunt două curente :

unul , influențat de căpitanul Siancu, vrea apropiere de Maniu ;

altul, cu expectativă binevoitoare față de guvernul Goga -Cuza

În ultima instanță , va hotărî Căpitanul .

////////////////////////////////////

#Penescu (Bucur) - Deva / 1 febr.

(Interceptare telefonică)

-Bucur.: Situația politică tulbure .Multă lume crede că nu vom avea alegeri .

Se ceartă cei doi Cuza , cu Tilică și Armand Călinescu .

Garda de Fier are foarte mult ascendent în țară și creează , prin aceasta, o situație foarte dificilă . Aștia[Guvernul] și-au pierdut capul.

////////////////////////////////////

București - Budapesta (presă) /

- Bucur .: **Alex.Vaida nu prea are încredere în succesul alegerilor viitoare .**
Toate șansele le are PNT și Totul pentru Țară -
////////////////////////////////////
PNT / 25- 30 ian.'38

36.b) Guvernul Goga : cartel electoral cu minoritatea germană , 3 febr.'38

/ **Tratative similare cu minoritatea maghiară /**
(A.I.C , fond Casa Regală,dosar 99 / 1938 , f. 72)

37.) CIC Brătianu, Gh.Tătărăscu, campania electorală , 21 - 30 ian.'38

(BCS , Fd St.Georges, pachet CCII, ds. 2 ; pach. XVIII , dosar 4 și 5)

▣ **Circulară / 17. ian.'38**

DI.CIC Brătianu vă atrage atenția că **dizolvarea Parlamenului** și convocarea corpului electoral pentru **noile alegeri** , poate surveni dintr-un moment în altul .

Să luați **măsuri imediate pentru noile propuneri** , și **locurile I sau II pe liste** .

Să se colaboreze cu georgiștii .Candidaturile să fie depuse până la 27 ian.

" Reîntregirea " cu georgiștii se poate amâna până după alegeri .

▣ **Liste cu propuneri de candidați , pe județe .**

Printre ei : **CICBrătianu , Gh.Tătărăscu , George Brătianu, CCGiurescu ,**
M.Cancicov, Atta Constantiescu , I.Pillat , Angele matei (șvab) , Dtru luca
PNL / 21-30 mart.'38

38.) Legionarii nu participă la alegerile comunale , 31 ian.'38

(" Universul" , 31 ian.'38)

Legionarii nu participă la alegerile comunale .

După o adâncă chibzuință , partidul Totul pentru Țară a hotărât să nu mai participe la alegerile comunale , căci **< decât să fiți primari legionari sub ordinele prefectilor și miniștrilor nelegionari , mai bine să mai așteptați puțin pentru ca să fiți primari legionari sub prefecti și miniștri legonari .>**

Legionarii trebuie : să lupte pentru alegerile generale ; să se poarte ca oameni ;

să nu atace guvernul naționalist la întruniri ; să ocolească conflictele ;

G de F / 31 ian.'38

39.a) PNT - alegeri și culise pentru succesiune , telefoane interceptate , 3 - 9 februarie

/ **Maniu - Dinu Brătianu : întâlniri, eventual alianță , denunță Garda de Fier /**

/ **N.Titulescu : diplomatie și lansarea în alegeri /**

/ **Titulescu - Goga - Gigurtu : discuții lămuritoare/**

(AIC , fond Casa Regală , Carol II , dosar 33 / 1938 , f. 890... 957 ș.a, ș.a.)

(AISISP , fond V ,dosar 224, 226 , [arhiva Siguranței] , Corpul detectivilor)

(BCS , fond St. Georges , pachet CCII , dosar 2 / 1938)

[LD : Sunt ultimele zile dinainte de lovitura de stat . **Viața politică a României** este **paralelă și retrasă în culise** . **Zvonurile** sporesc și sunt în mare circulație .

Încă se fac și se desfac **acorduri electorale**.La **întruniri** , se încrușișează săgețile unor mesaje agresive . "**Gărzi** " de toate culorile zădărnicesc depunerile de candidaturi ale adversarilor.

Jandarmi și polițiști se amestecă să facă ordine : ciocniurile , bătăile , arestările sunt la ordinea zilei . **Maniu și Brătianu** , par gata să se apropie . **Titulescu** să pregătește să intre în joc.

Codreanu încă mai speră să cucerească alegerile, deci puterea .

Goga - primul ministru ! - crede că trebuie să guverneze , să facă alegeri , să facă față situației .
Regele este foarte ocupat : la Palat , probabil este un dute -vino neconținut .
Mai citește oare și rapoartele Siguranței și interceptările telefonice ? Nu știu.
Eu trebuie să reconstitui câteva zile de istorie românească din ele !]

////////////////////////////////////
Horodișteanu (Sediul legionar) - **United Press** (Viena) convorbire interceptată / 2 febr.'38
(**LD** : Arh. ISISP, Fond V, dosar 224, Am dat din ele în cartea " România în vâltoarea ...)

-Viena : Acolo este **Garda de Fier** ?

-Buc. : da .

-V : **Pot vorbi cu Codreanu** ?

-B : **La telefon, nu .**

-V : Am aflat din America că **ați convocat Senatul legionar** .

Partizanii dvs sunt împidicați , în țară , să activeze ?

-B : **Da, dar nu este nici un pericol**

-V : **Ce atitudine veți avea față de Titulescu ?**

Va lua și el parte la alegeri ?

-B : **Se poate. El este membru PNT**

-V : Dar nu împreună cu dvs ?

-B : **Nu, nu !**

-V : Acum o lună **ziarele spuneau că Garda de Fier a instituit un premiu pe capul lui Titulescu** .

-B : **Asta nu-i adevărat .**

-V : Și că Titulescu a cerut să-i garantezi siguranța .

-B : **Nici n-a cerut și nici n-a fost nevoie .**

-V : **Veți colabora cu guvernul ?**

-B : [**râzând**] **Asta numai Căpitanul o știe**

-V : Și nu pot vorbi cu el ?

-B. : **La telefon, nu . Nici nu-i în Buciurești**

////////////////////////////////////

Maffie (Bucur.) - **Paris** (presă) / 7 febr.'38

(AIC , fond Casa Regală , Carol II , dosar 33 /'38, f. 1003-1004

Dat din ele în cartea " România în vâltoarea...)

C.Brătianu (Șeful PNL) și **Iuliu Maniu** (șeful PNT) , au făcut declarații cu scopul de a **lămuri opinia publică asupra pericolelor pe care Garda de Fier le reprezintă pentru țară** . [-----]

////////////////////////////////////

Montero (Bucur.) - **Paris** (presă) / 7 febr.'38

Bucur. : **DI Titulescu își va depune candidatura pentru Camera Deputaților , în districtul Hunedoara .**

////////////////////////////////////

CIC.Brătianu, Gh.Tătărăscu / 9 febr.'38

▣ **Circulară**

[**LD** : O zi înainte de lovitură . Mă întreb doar atât : oare Tătărăscu nu era la curent cu ce se pregătea la Plat ? Nu cred. Și dacă da, ce fel de om a fost ?!]

Vă punem în gardă împotriva zvonurilor de amânare a alegerilor , care **nu au nici un temei** , ci sunt numai derutante . **Continuăm acțiunea electorală** .
PNL , PNT / 1-9 febr.'38

39.b) **PSD.Tratative pentru front electoral antifascist, 24 ian./ / 6 febr.' 38**

(**Lumea Nouă** , XXXI , nr.6 , 6 febr.'38)

Deși delegați ai PSD -**Grigorovici , Titel Petrescu** - au avut consultări cu diferiți șefi de partid - **Dinu Brătianu , Maniu, Gr.Iunian** - în vederea realizării unui **front comun antifascist , antidictatorial** , până la urmă se **reușise să se perfecteze doar colaborarea cu PNT** .

După cum explica **C.Titel -Petrescu** , în legătură **cu tratativele PSD -PNT** ,
cu hotărîrea unei acțiuni comune , **ele au fost ușurate de faptul că Maniu
nu a mai reînviat Pactul de neagresiune cu CZCodreanu** ,
hotărînd lupta neostoită împotriva fascismului . [-----]
PSD / 6 febr.'38

40.) **CZCodreanu** , **Circulara 137 : legionari atăcați și împușcați ... 6 febr.'38**

Circulari și Manifeste , 1927-1938 ,Colecția "Europa" ,
Ion Mării Munchen, Ediția a 5-a, 1981 (p. 257 -258)

Duminică, 6 febr. , **o echipă de legionari cu autocamionetă se îndrepta spre satul
Măriuța -Drăgoiești.** La intrarea în **Afumați** , drumul a fost barat de o masă de **cuziști
în cămăși albastre** , cu revolvere în mână. **Legionarii n-au oprit .**
În satul Măineasa, au fost opriți și legitimați. Legionarii au plecat mai departe.
Șeful de post, Balint, și cei doi jandarmi, au tras în plin, în mașină.
Legionarul Mija Dumitru a fost împușcat în cap și a murit .

Mașina s-a întors în Capitală , aducând la sediu pe cel mort ... în sala cea mare ...
"...unde invităm pe d-nii **Octavin Goga , Armand Călinescu, g-ral Bengliu și
g-ral Gabriel Marinescu** , să-l viziteze . [-----]

////////////////////////////////////
CZCodreanu / 6 febr.'38

▣ **Circulara 138 : legionari împușcați ... (p. 259)**

În com.Maia (Ilfov) au fost răniți de către plut. Coman Paraschiv ,
legionarul **Popescu T.Florian** (student Acad .Agronomică) și
Grozea Constantin (șeful cuibului " Ion Moța")

////////////////////////////////////
CZCodreanu / 6 febr.'38

▣ **Circulara 139 : studentul Popescu Florian și-a dat duhul (p. 259)**

Rănit în com **Fierbinți** Împușcat grav la picioradus la spital **Colentina**

CZCodreanu / 6 febr.'38

▣ **Circulara 141 : represiuni la Oradea(p. 261- 262)**

Aduce la cunoștință legionarilor următorul **Raport** , asupra întâmplărilor de la **Oradea** :
Locot.col C.Luca (cavaler al Ordinului " Mihai Viteazul") /

" Astăzi, **6 febr.** 1938, cu **520 legionari** , ne-am întrunit în **curtea șefului de cuib Paul Gavril**
din com.**Lăzăreni** , plasa Ceica, jud.Bihor , sub comanda directă a ajut.de Comandant

Crețiu Ioan. Deschisem ședința și cântasem trei cântece ,
când apare șeful secției Ceica, plutonier Degeratu, împreună cu 6 jandarmi
și primarul Tenț Vasile . Ne-a cerut autorizația Prefecturii .

Am răspuns că deschisă fiind campania electorală , știu că nu ne este necesară
și ne găsim legal adunați în loc închis.

Încărcând armele, ne-au somat să ne împrăștiem.

Le-am răspuns că **nu ni-e teamă și le-am oferit chiar pieptul meu .**

Începusem să cântăm "**Cu fruntea sus** " ...

Plutonierul s-a îndreptat cu revolverul în mână , spre aripa dreaptă ,
trăgând în capul camaradului legionar Lăzureanu , învățator în com. Forosig.
Ceilalți jandarmi au tras o salvă , repezindu-se cu baionetele în rândurile noastre ,
lovind și împungând în strigăte de " Ura" și insulte. [-----]

////////////////////////////////////
CZCodreanu / 7 febr.'38

▣**Circulara 140 : legionari arestați și schingiuiți(p. 260- 261)**

CZC a lansat aseară **Circulara 140** , prin care anunță că în **jud.Făgăraș** au fost **arestați 200 legionari**

(**LD** : Arh. ISISP, Fond V, dosar 224, Corpul Detectivilor, f. 34)

În jud.Făgăraș, șeful de județ comunică : **200 legionari arestați și schingiuiți**

La Șinca Veche , **45 de legionari bătuți crunt , la sânge .**

[-----]

////////////////////////////////////

Gh.Clime (Bucur.) - **Dobrescu, Constantinescu , Nicolau** (Focșani) / 8 febr.'38

(AIC, fond Casa Regală , Carol II, dosar 33 / 1938 , f. 1052 -)

- **Focșani** : Am avut , aici, **la Mărășești , o întrunire mare , tot așa ,**

cu jandarmi , bătaie, puști .La fel și acum.

-Bucur. : Bine!

////////////////////////////////////

Murgu (Bucur., sediul Gărzii) - **Alba Iulia**/convorbire interceptată /8 febr.'38

(AIC, fond Casa Regală , Carol II, dosar 33 / 1938 , f. 1052 -)

- Bucur.: Cum se poartă autoritățile ?

- Alba Iulia : **Legionarii muncitori au fost bătuți la tălpi și prigoana este mare .**

- Bucur. :Cine bat ? Jandarmii sau cuziștii ?

- Alba Iulia : **Jandarmii**

////////////////////////////////////

////////////////////////////////////

Nicolae Totu (Bucur.) - **Herghelegiu** (Roșna)

-Roșna : D-le comandant , mă găsesc aici înconjurat de o ceată de inamici .

Am depus candidatura [.....] Trăiască Legiunea și Comandantul !"

G.de F. / 5 -8 febr.'38

41) **CZCodreanu , Ordin : către legionarii din toată țara , 8 febr.'38**

Circulari și Manifeste , 1927-1938 , Colecția "Europa" , **Ion Mării** Munchen, Ediția a 5-a, 1981 (p. 264- 266)

" În urma ședinței **Senatului legionar al Capitalei** , comunic legionarilor din toată țara , prietenilor și dușmanilor noștri, **următoarele** : [-----]

ACUM :

Mișcarea Legionară, cu inima însângeraată și îndoliată,

nu răspunde provocărilor nelegiuite , la care a fost supusă. [-----]

Ei bine, **rog pe toți dușmanii noștri** , pe cei ce ne-au ucis camarazii , **să afle că**

MIȘCAREA LEGIONARĂ S-A RETRAS DIN PROPAGANDA ELECTORALĂ.

[-----]

Puterile vrăjmașe din afara hotarelor sau din lăuntru, **care-și-nchipuie că**

legionarii le pot face jocul printr-un început de răsmeriță,

le răspund că se înșală "

CZCodreanu / 8 febr.'38

42) **Armand Călinescu (Interne) , Demisia lui Goga , 10 febr.'38**

10 februarie. Goga e chemat în audiență . **Rex îi spune că trebuie amânate alegerile .**

Goga își dă demisia .

Sunt convocați **foștii prim-miniștrii** .Seara **se constituie guvernul nou,**

sub **președinția Patriarhului** . La 1 noaptea se ține la palat , **Consiliul** sub președinția regelui .

Armd.Călinescu / 10 febr.'38

Guvern Miron Cristea , Armand Călinescu **ș.a. 10 febr.'38 - 1939 -1940**

43.) Aprecieri ulterioare despre alegeri : dec.'37 / proiectate mart.'38 / 27-28 iunie '39 , retro'

[LD : ține cont că ei nu mai erau oameni de partid...ci pioni de bază ai regimului carlist.

Discursurile se țineau în **noul parlament**, după o **nouă Constituție** și un **nou regim electoral**]

Armd.Călinescu (DAD, M.O. 7,27 iun.'39 , p.135)

N.Iorga (D.S., MO .9, 28 iun.'39 , pag. 190)

Vict.lamandi (DS, MO 9,28 iun.'39, p.195 ș.a.)

Armd.Călinescu (prim -ministru) / 27 iun.'39 , retro 'dec.'37

▣ **Guvernul Goga = ultima încercare a guvernării prin partide .**

Guvernul Goga fusese **ultima încercare a guvernării de partid**,

bazată pe **preferința generală pentru ideea națională**

ce se degajase din manifestările populare în **alegerile din decembrie '37** .

Fostul ministru de Interne în respectivul cabinet susținea că

în sânul partidelor nu se mai întrevedeau soluții de rederesare ,

în sensul **marilor interese de stat** .

Se ajunsese la câte **1000 - o mie!**- de întruniri publice pe zi ; la adăpostul libertăților

individuale , **elemente suspecte ațâtau spiritele** ; o armată întreagă era mobilizată pentru

menținerea ordinii publice ; în **depozitele băncilor** , în câteva zile, se retrăseseră mai multe

miliarde de lei .[-----]

Victor lamandi (ministr.Justiției) / 28 iun.'39 , retro '37

▣ **Pericolul G de F**

▣ **Guvernul Tătărescu ? -Bine că a fost înfrânt !**

▣ **Puternicul curent pro-gardist**

Victor lamandi declara chiar că " a fost un bine pentru țară și pentru noi toți

că **guvernul de aunci [Gh.Tătărescu , din care făcuse parte] n-a izbutit să ia cota de 40 %**

care i-ar fi asigurat o majoritate parlamentară și s-a ajuns , în urma aceluia rezultat ,

la plecarea de la cârmă ."

Explica acest paradox prin faptul că , **până în 1937, unii mai credeau că extremismul de dreapta era superficial și de suprafață .**

Ori, la alegeri , s-a vădit nu numai că o parte din opinia publică se îndreaptă spre el,

ci însăși aparatul de stat , de sus până jos, **înclina spre această direcție .**

Dacă PNL , în 1937, ar fi întrunit cota de 40 % și ar fi continuat să guverneze,

un an doi- după opinia lui lamandi - ar fi fost timp suficient

ca mișcarea extremistă de dreapta să se pregătească , pe cale legală,

- avea doar 60 de deputați ! - venirea la putere.

El adăuga, însă, **imposibilitatea lui Goga de a stăpâni situația,**

invocând mărturia fostului său ministru de Interne - **Armand Călinescu** - care intuise că ,

dacă s-ar fi ajuns din nou la alegeri, ele ar fi constituit " epilogul unui adevărat război civil "

Călinescu, lorga , lamandi / iun.'39 / retro

44.) Nicolae Iorga (ex.PND , senator de drept) , discurs la Mesaj , Senat , 28 iun.'39

(D.S., MO nr. 9, șed. din 28 iun.'39 , pag. 186 - 192)

N.Iorga / 28 iun.'39 / retro '37 -'38 /

▣ Garda de Fier- CZCodreanu

▣ Două păcate capitale : imitarea străinătății și înscăunarea anarhiei

[LD : în sfârșit , un om politic care rupe tăcerea în ceea ce privește **Garda de Fier**

spunând lucrurilor pe nume în ceea ce privește cauza imediată a loviturii de Stat .

Și în această direcție, păcatul capital al partidelor rezida din neputința de a stăvili mișcarea legionară , lăsând țara la discreția anarhiei și terorismului .

"Portretele " făcute legionarilor sunt caustice și necruțătoare .

Nu ocolește propria-i răspundere în arestarea și procesul Codreanu , dar pare a nu fi aprobat asasinarea lui - deși exprimarea este destul de vagă .]

"În acest timp , ce s-a făcut ? Iată cei doi factori la care vin acum .Un factor a fost

imitarea străinătății; al doilea factor a fost înscăunarea anarhiei cutezătoare .

" Vinovăția cea mare a guvernelor de odinioară **nu stă în legile rele** pe care le-ar fi votat sau într-o guvernare care este cam în măsură românească .Evident că și regimul de acum întrebuițează oameni pe care nu i-a inventat , pe care i-a găsit , și unii dintre dânșii sunt buni , alții mai răi; [-----]Păcatul nu este acesta .

Păcatul este că s-a îngăduit maimuțărirea periculoasă a lucrurilor din afară ,

care nu puteau fi introduse la noi și care nu se puteau aclimatiza aici .

Și al doilea, **că s-a îngăduit oricărui îndrăzneț să devină stăpânul străzii** și

să amenințe cu moartea pe oricine i-ar fi stat în cale (aplauze)

N.Iorga / 28 iun.'39 , retro nov. '37

▣ Schimbarea garniturii de guvernare

" Ce a făcut Coroana ? Coroana a încercat toate soluțiile posibile înainte de a ajunge la Constituția din 1938 .

Liberali + vaidiști + iorghişti

Întâi a vrut un Minister nou . Se isprăviseră anii partidului liberal și toți oamenii de binerecomandaseră Coroanei să păstreze acest guvern cât se poate de mult , cu toate lipsurile lui ,

căci ce venea altfel, era mai rău decât atât . Coroana a vrut continuitatea

liberalilor sau a unora dintre personalitățile liberale care guvernaseră până atunci ,

cu **Ardelenii d-lui Vaida-** și aceștia aveau marele avantaj că

nu amenințau în fiecare moment cu răzlețirea Ardealului,

cu desfacerea Ardealului , numai pentru că **nu se putea ridica șeful lor [Maniu]**

atât de sus, încât să întrecă însăși Coroana-

și **împreună cu vechii mei prieteni** .Eu eram în străinătate când s-a făcut această legătură

Alegeri nesupravegheate...

" Și s-a mers în alegeri . Cel care era ministru de Interne [**Tătăărăscu**] , îndeplinește acum o

misiune foarte importantă în diplomație .Este foarte sigur însă că , **sau nu știa**

să facă alegeri, sau pentru cine știe ce motive , îi cădea bine să lase a ieși ce o să iasă .

Succesul legionar...

" Au urmat frământări de un misticism din cele mai nesănătoase , spunându-se că

se va căpăta orice dacă se aduc partizanii la putere și nici o dată țaranul , în simplitatea

lui, n-a fost mai mult exploatat decât de acești băeți , tovarăși de mâncare , tovarăși de

băutură , tovarăși de dureri și sfaturi , pe care eu îi cunoșteam foarte bine ,

căci doar veneau la examen la noi și îi puteam judeca .

Și țara s-a trezit deci **cu 60 de deputați ieșiți ca din fundul pământului** .

Era un pericol așa de mare ? **Eu am fost de părere că nu** , pentru că orice se poate câștiga

și mandate electorale , și popularitate - dar mintea, **acea nu se poate câștiga** prin nici un fel

de succese.Era de ajuns să-i vadă cineva , să-i audă , pentru ca imediat , la un popor care

omoară prin ridicol, **ei să se cufunde în discreditul cel mai desăvârșit** .

" Erau și alte mijloace .Cine cunoaște resorturile vieții politice , știe că erau și alte mijloace .

Știe și dl președinte al Consiliului de miniștri .Pe vremea aceea ne înțelegeam

destul de bine , în interesul țării, care țară avea nevoie de autoritate . "

N.Iorga / 28 iun.'39

Guvern Miron Cristea , Armand Călinescu ș.a. 10 febr.'38 -
